

37, 1-7+8/9+10-12
**GOZDNO
GOSPODARSTVO**
SLOVENJ GRADEC D.D.

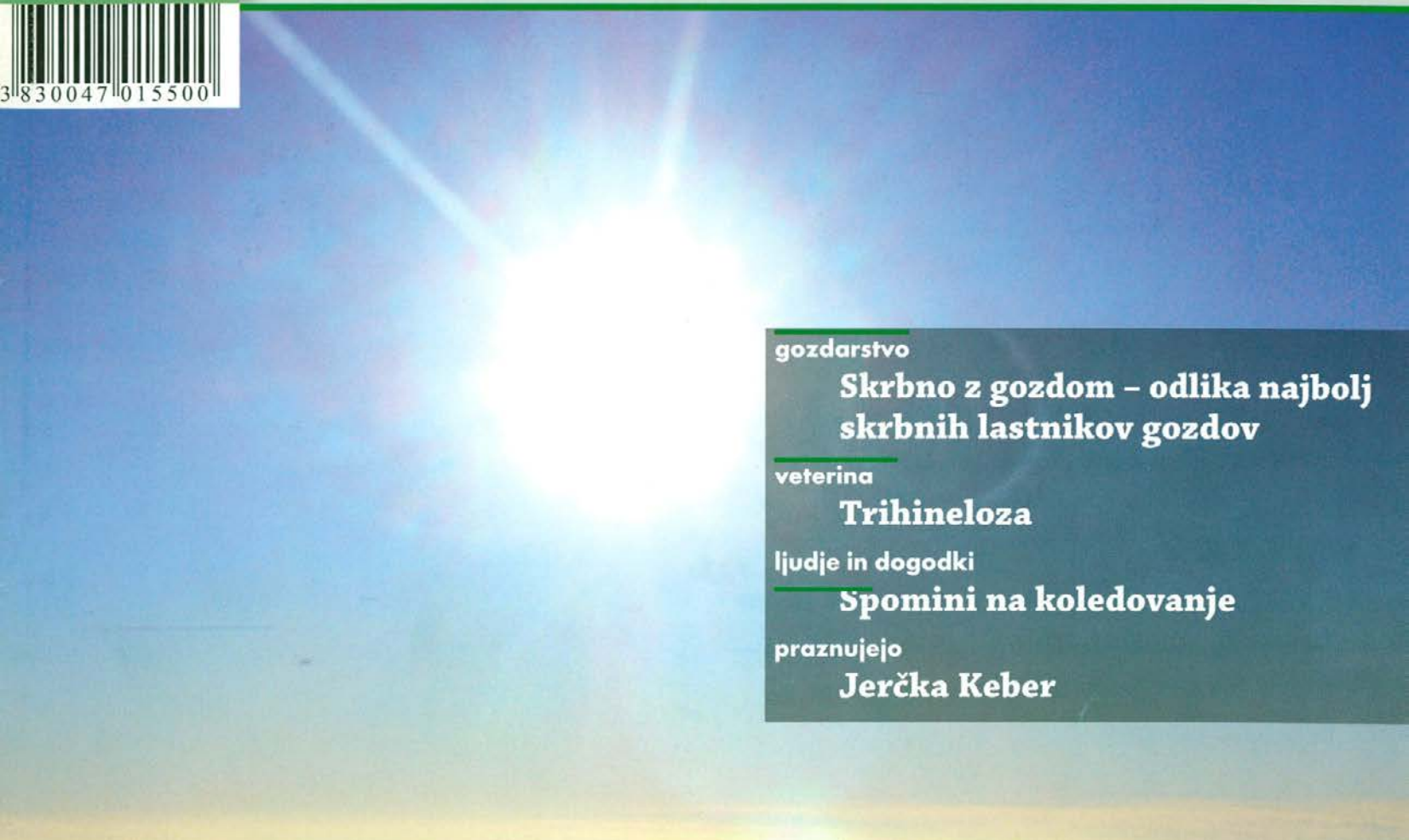
leto: XXXX januar 2008

število: 1

Viharnik

Poština plačana pri
pošti Slovenj Gradec
Cena 2,90 €

gozdarstvo
**Skrbno z gozdom – odlika najbolj
skrbnih lastnikov gozdov**

veterina
Trihineloza

ljudje in dogodki
Spomini na koledovanje

praznujejo
Jerčka Keber

Zaključek leta malo drugače

Ida Robnik

Zaposleni v Gozdnem gospodarstvu Slovenj Gradec, d. d., in GG – Inpo, d. o. o., smo leto 2007 zaključili z izletom na Ptuj, kjer ima družba GG svojo poslovno enoto in poslovnega

partnerja Štajerles. S tremi avtobusi smo se odpeljali izpred Mercatorja Slovenj Gradec in po dobri uri vožnje prispeli na Ptuj. Na zunanjem skladiščnem poslovnem prostoru so

nas sodelavci s Ptuja presenili z dobrodoščico. Sprejeli so nas s prijaznim nagovorom, postregli s toplimi napitki in pripravili pravo pojedino raznovrstnih jedi na lepo pokritih

in aranžiranih skladovnicah obdelanega lesa. Nista manjkala niti harmonika in kratek skeč. Po ogledu trgovine Štajerles in prodajnega programa trgovine smo se peljali na

Na Ptujskem gradu

Na Ptujskem gradu

Sprejem v kompleksu objektov Štajerlesa

Sprejem v kompleksu objektov Štajerlesa

Pred poslovno zgradbo Štajerles

ptujski grad in med ogledom obnovili del naše zgodovine. V eni izmed grajskih dvoran smo poslušali ljudske in domače umetne pesmi v izvedbi mešanega komornega zbora Musica Ptuj.

V prednovoletnem času sta velikodušnost in razkošje prisotna bolj kot sicer in tudi mi smo si ju privoščili v na-

dalnjem programu izleta. V Jeruzalemu smo si ogledali zidanico in degustirali njihova kvalitetna vina, potem pa smo se odpeljali v bližnje gostišče Knez, kjer smo ob dobri hrani, zabavnem programu skupine Šenk in na koncu nastopi sodelavcev na karaokah prijeten izlet zaključili sredi noči.

V vinski kleti

Jože Kos

V travni Štajerles

Silvo Pritržnik

Matjaž Tretjak

Ervin Krušič

Mnogonamensko gospodarjenje z gorskimi gozdovi na Koroškem

Branko Gradišnik, univ. dipl. inž. gozd., Zavod za gozdove, Območna enota Slovenj Gradec

Gorski gozdovi predstavljajo posebej občutljive ekosisteme, zato jim tudi v evropskem merilu gozdarji posvečajo posebno skrb in pozornost. To dokazujejo številni evropski predpisi (Alpska konvencija idr.) in mednarodni projekti (INTERREG IIIC NMF – gorski gozd ipd.), ki se nanašajo na gospodarjenje z gorskimi gozdovi. **Protokol o izvajanju Alpske konvencije** (iz leta 1991) na področju gorskega gozda med vzroki za sprejem **Protokola »gorski gozd«** med drugim navaja, da:

- je gorski gozd oblika vegetacije, ki lahko – pogosto daleč čez gorsko območje – zagotavlja najučinkovitejše, najgospodarnejše in krajini najprimernejše varstvo pred ujmani, še posebej pred erozijo, poplavami, snežnimi in zemeljskimi plazovi, hudourniki ter padanjem kamenja;
- gozd ozračju odvzema ogljikov dioksid in v lesu za daljše časovno obdobje veže ogljik, kar vpliva na podnebje;
- je gozd nepogrešljiv za regionalno podnebno ravnovesje, za čiščenje zraka ter za uravnavanje vodnega režima;
- postaja gorski gozd zaradi svoje rekreacijske funkcije vse pomembnejši za vse ljudi;
- je gorski gozd vir obnovljivih surovin, ki so zlasti pomembne ob naraščajoči porabi naravnih virov, obenem pa eksistenčnega pomena kot mesto in vir dohodka še zlasti na podeželju;
- so ekosistemi gorskega gozda pomemben življenjski prostor velikega števila živalskih in rastlinskih vrst.

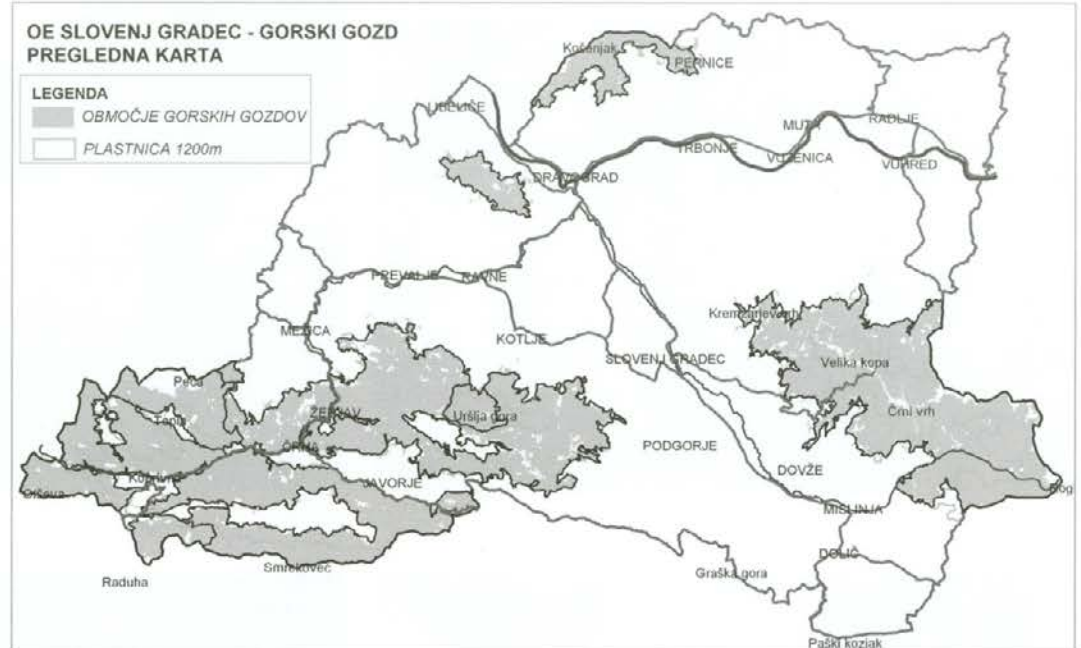
Tudi na Koroškem se gozdarji zavedamo posebnega pomena gorskih gozdov, zato smo za vse strokovne delavce Zavoda za gozdove Slovenije, Območne enote Slovenj Gradec, na Košenjaku organizirali delavnico, na kateri smo obdelali vse vidike usmerjanja razvoja

teh občutljivih ekosistemov.

Na Koroškem je gorskih gozdov nekaj več kot **22.600 ha**.

ski prostor mnogih redkih in ogroženih živalskih ter rastlinskih vrst (območja NATURA 2000). Obdobja

je potrebno posvetiti procesom naravne obnove sestojev (povečati je potrebno delež pomlajenih sestojev in

Gorski gozdovi na Koroškem

Njihove značilnosti:

- Na območjih, kjer se nahajajo gorski gozdovi, prevladujejo v strukturi rabe gozdne površine (gozdnatost 93 %). **Delež kmetijskih in drugih negozdnih površin se zmanjšuje.** Ohranitev negozdnih površin v pretežno gozdnatem območju je bistvenega pomena za ohranjanje biotske pestrosti in privlačnosti (estetska vrednost) za obiskovalce. Te površine so pomemben del življenjskega okolja prostoživečih živalskih vrst.
- Prevladujejo »**enomerni sestoji**« v fazi debeljakov (več kot 60 % površine). V drevesni sestavi **prevladujejo iglavci** (85 %), predvsem **smreka** (73 %). Na precejšnjem delu površine (39 %) so prisotni **problemi naravne obnove sestojev** (obnova je motena na 13 % površine, otežena na 10 % površine in onemogočena na 16 % površine).
- Gorski gozdovi so **življenj-**

miru (glede na razvojne potrebe vrst), primerna zgradba gozdov (debela drevesa, odmrla drevesa) ter naravno ohranjena drevesna sestava so predpogoj za ohranitev ugodnega stanja za obstoj in razvoj teh vrst tudi v prihodnosti.

- Območje gorskih gozdov je izjemno ranljivo zaradi **ekstremnih naravnih danosti** (relief, nadmorska višina ...). Tu leži večina zavarovanih varovalnih gozdov in gozdnih rezervatov. Na skoraj 70 % površine so na prvi stopnji poudarjenosti evidentirane **ekološke funkcije** (funkcija varovanja gozdnih zemljišč in sestojev, hidrološka funkcija, biotopska funkcija).
- Razvojna dinamika gorskih gozdov je zaradi zaostrenih ekoloških razmer počasnejša (poprečna proizvodna doba več kot 150 let, poprečna pomladitvena doba več kot 40 let). Vsi načrtovani in izvedeni ukrepi morajo biti temu prilagojeni. Posebno skrb

mladovij) in drevesni sestavi podmladka. Vsi izvedeni ukrepi morajo biti tudi dolgoročno ekonomsko pretehtani.

- Izbrane tehnološke rešitve morajo upoštevati specifičnosti območja. Gradnja gozdnih prometnic (tehnologija gradnje vlak) mora biti pretehtana, potrebno je upoštevati vse vidike gospodarjenja z gozdom, in prispevati mora k racionalnosti gozdne proizvodnje. Za vsako ureditveno (sečno-spravilno) enoto je potrebno odločitev o smiselnosti posega temeljito pretehtati in določiti mejo, do katere je intenzivno gospodarjenje še utemeljeno.
- **Gorski gozdovi so ekonomska osnova za obstoj gorskih kmetij.** Pomembni so za ohranitev ekonomske stabilnosti izvajalskih podjetij na področju gozdarstva (Gozdno gospodarstvo ...), ki prinašajo dohodek številnim zaposlenim (družinam) na podeželju. Kvalitetna lesna

surovina je osnova za razvoj lesnopredelovalnih podjetij.

Na delavnici smo gozdarji na osnovi predstavljenih teoretičnih izhodišč in praktičnih izkušenj udeležencev sprejeli zaključke:

• **Pri izdelavi strokovnih podlag in pri načrtovanju ukrepov za gospodarjenje z gorskimi gozdovi je potrebno upoštevati naslednje:**

1. **Gorski gozdovi**, v katerih prevladujejo občutljivi ekosistemi, **so pretežno gošpodarski gozdovi** (razen zavarovanih varovalnih gozdov in gozdnih rezervatov), s katerimi je potrebno načrtno in aktivno gospodariti na dolgi rok. Ekološke razmere in razvojna dinamika narekujejo **dolge proizvodne in pomladitvene dobe**. V njih je potrebno gospodariti z visokimi lesnimi zalogami.
2. **Ekonomski interes** je izražen z vidika vseh lastniških kategorij (državni gozdovi, gozdovi »večjih« lastnikov – veleposestva, gozdovi v sklopu kmetij – celki). Tudi v gorskem gozdu je **sečnja eden izmed najpomembnejših ukrepov nege**, ki hkrati zagotavlja tudi ekonomski dohodek lastnikom gozdov.
3. Poudarjena je **mnogonamenska vloga gozdov** (ekološke in socialne funkcije).
4. Specifične naravne danosti in poudarjenost funkcij gozdov zahtevajo **poglobljen strokovni pristop na celotni površini**.
5. Razvojna dinamika gozdov je zaradi zaostrenih ekoloških razmer počasna. Na celotni površini je potrebno **gospodariti aktivno**, upoštevati je potrebno dinamiko naravnih procesov.
6. **Sedanja zgradba gozdov** (razmerje razvojnih faz, drevesna sestava) **ne zagotavlja trajnostnega gospodarjenja**.
7. **Problem naravne obnove** je vezan na rastiščne dano-

sti in **ni splošen problem gorskih gozdov**.

8. **Gojitveno ukrepanje je nujno**, prilagojeno mora biti razvojni dinamiki sestojev.
 9. Pogoji za gozdno proizvodnjo so zaradi ekstremnih naravnih danosti zahtevni. **Tehnološke rešitve morajo zagotoviti optimalne pogoje za ekonomično gozdno proizvodnjo na vseh površinah**.
 10. **Območje gorskih gozdov je življenjski prostor mnogih živalskih vrst, posebej pa je pomembno z vidika ohranjanja biotske pestrosti in varstva naravnih vrednot** (negozdne površine, habitati redkih in ogroženih vrst, območja NATURA 2000). Ob načrtovanju in izvajanju ukrepov v gozdovih je potrebno upoštevati, da posegamo posredno tudi v živalsko komponento biocenozo.
 11. V gorski gozd **posegajmo pravočasno, načrtovano in ne po vsej površini (potrebuje obdobje miru)**. Z vrsto sečnje dolgoročno vplivamo na strukturo gozda, zato mora biti prilagojena zastavljenemu cilju gospodarjenja. **Redčenje do onemoglosti ni pristop, ki bi zagotovil željen razvoj gozda**.
- **Na področju gojenja gozdov so bistvena naslednja izhodišča:**
1. **Osnovni okvir ukrepanja določa že gozdnogospodarski načrt enote** (tudi na nivoju rastiščno gojitvenih razredov), v katerem mora biti opravljena temeljita analiza pogojev in gojitvenih potreb (obnova, nega, varstvo).
 2. **Strpnost** v časovnem smislu (upoštevanje dinamike naravnih procesov) je pomembna, **ne more pa biti potuha za neukrepanje**.
 3. **Sečnja je najpomembnejše orodje nege**. V debeljakih s strnjanim sklepom akumuliramo lesno zalogo (intenziteta redčenja 5–10 %). V poškodovanih ali

preredčenih debeljakih (vrzelast sklep, manj kot 200 osebkov/ha, rdeča gniloba, delež debelega drevja – zrelost sestojev ...) pospešeno uvajamo obnovo (intenzivnost sečnje 25 %–100 %).

4. **Aktivno gojitveno ukrepanje je potrebno na vseh površinah** (prilagojeno mora biti zastavljenim ciljem). Posebej pomembno je osnovanje stabilnih sestojev (drevesna sestava, malopovršinska struktura faz), odpornih na negativne zunanje vplive. Stabilnost sestojev okrepimo s primerno intenziteto redčenja letvenjakov in dogovnjakov (jakost in pogostost).
5. **Potrebno je upoštevati vsak podmladek, ki se pojavi v teh gozdovih** (pomen šopov za širjenje naravnega pomladka – strategija gorskega gozda). Pri pomlajevanju ne smemo prezreti zaščitne vloge starega sestoja, ki ga odstranimo šele po uspešni obnovi.
6. **Ne nega za vsako ceno in povsod**, ampak le tam, kjer je z vidika razvoja mladovja ukrepanje potrebno (jesenska obžetev posajenih sadik, uravnavanje zmesi, pozitivna selekcija ...).
7. **Upoštevati je potrebno sukcesijske stadije** (jerebika in smreka, na primer, se naravno prej ali slej pomladita, treba jima je dati čas, ne takoj saditi – prisotnost gliv, spremembe tal). Po potrebi umetno osnujemo predkulture (siva jelša, zelena jelša, jerebika).
8. **Upoštevati je potrebno semenska leta**. Pripravo tal izvajamo v manjših jedrih (glede na ekološke potrebe vrste).
9. **Sadimo manj, kar posadimo, mora uspeti** (po potrebi kontejnerska sadnja). Sadimo drevesne vrste (bukev, macesen ...), ki se po naravni poti ne bodo pojavile. **Potreben je poseben nadzor nad izvorom sadik, načinom manipulacije, načinom sadnje, zaščito**.
10. **Smiselna je sadnja v šopih, ne posamezno**. Potrebna

je evidenca posajenih površin in obeleževanje posajenih sadik (če gre za posamično sadnjo). Nujna je vsakoletna kontrola posajenih sadik (obdobje petih let).

11. **Potrebna je zaščita posajenih sadik** pred rastlinojedo divjadjo. Za vsak posamezen objekt se je potrebno odločiti za najracionalnejšo obliko zaščite (prednosti, slabosti, kalkulacija stroškov).
12. **S premeno smrekovih monokultur** začnemo že v fazi drogovnjaka ali debeljaka. Ne izvajamo je »na silo« ampak z listavci (bukev) zasadimo vrzeli, ki so nastale po naravni poti (strela, vetrolom, podlubniki ...). Za vsak objekt je potreben razmislek o potrebnosti zaščite.

• **Na področju tehnologije (sečnje in spravila lesa) je potrebno upoštevati:**

1. V gozdnogospodarskem načrtu je potrebna temeljita analiza tehnoloških razmer v gospodarski enoti.
2. Za zaokrožene tehnološke enote (conacija) morajo biti **v gozdnogospodarskem načrtu podane jasne usmeritve za izbor najprimernejše tehnologije (traktor, žičnica, strojna sečnja)**, ki upoštevajo naravne danosti, **poudarjenost funkcij gozdov** (NATURA 2000, vodovarstvena območja), stanje sestojev in v ureditvenem obdobju načrtovan možni posek po ureditvenih enotah.
3. Za vsak objekt (gradnja ceste, gradnja vlake) je **potrebno izvesti presojo učinkov tudi z ekonomskega vidika**. Sečnja in spravilo sta vezana na načrtovane ukrepe (intenzivnost načrtovanega poseka) in morata biti smiselno predvidena pred pričetkom izvajanja. Intenziteta sečnje (odkazilo) mora v skladu z zastavljenimi razvojnimi cilji gozda upoštevati tudi izbrano tehnologijo (žičnica, strojna sečnja).
4. Zaradi manjše intenzivno-

sti poseganja in poudarjenosti funkcij je **možnost izvajanja strojne sečnje** omejena. V primeru ustreznosti naravnih pogojev (naklon, terenske razmere) pri presoji sprejemljivosti upoštevamo funkcije gozdov (javnost) in razvojno stanje gozda (cilj, možni posek). Zaradi poškodb na mladju (pomen mladja v gorskem gozdu!!!) **na pomlajenih površinah strojna sečnja praviloma ni dopustna.**

5. **Žičničarsko pravilo** izvajamo na terenih z naklonom nad 70 % (okvirno). Linije je treba obvezno trasirati pred odkazilom. Gostota linij mora biti taka, da ročno zbiranje ni potrebno. Koncentracija poseka na liniji mora biti minimalno 50 m³/linijo (velja za »transvit«, pri zmogljivejših napravah večja).
6. **Traktorsko pravilo** izvajamo na terenih z naklonom, manjšim od 70 %. Na območjih kombiniranega ročno-traktorskega spravila z gostitvijo vlak

zmanjšujemo obseg ročnega spravila (minimalna razdalja med etažami 100 m). Omrežje vlak je nujno načrtovati celostno.

7. Pri daljših spravnih razdaljah in pri žičničarskem predspravilu je smiseln **izvoz sortimentov s forwarderji in traktorskimi polprikolicami**. Minimalna širina vlak mora biti 3,5 m.

• **Za ohranjanje biotske pestrosti in ugodnih razmer za razvoj prostoživečih živalskih vrst je pomembno:**

1. V gozdnogospodarskih načrtih gozdnogospodarskih enot je potrebno izvesti **analizo razmer v gozdu kot življenjskem prostoru posameznih živalskih vrst** tudi z vidika ohranjanja biotske pestrosti in varstva naravnih vrednot.
2. Na nivoju ureditvenih enot je potrebno opredeliti večje **površine s poudarjeno biotopsko funkcijo in funkcijo ohranjanja biotske raznovrstnosti**, ki se za daljše časovno obdobje

prepustijo naravnemu razvoju (ekocelice – brez ukrepanja).

3. **V gozdnogojitvenih načrtih** je potrebno kot posebne načrtovalne ali ne-govalne enote izločiti (in predvideti ukrepe) biotope, ki pomembno prispevajo k ohranjanju biotskega ravnovesja. Ti biotopi so:
 - prebivališča ogroženih živalskih vrst,
 - površine, kjer potekajo razmnoževalni ciklusi redkih in ogroženih živalskih vrst,
 - rastišča gozdnih kur, zimovališča, mirne cone in prednostne površine za divjad v večjih gozdnih kompleksih (gozdne jase, travniki, pasišča, grmišča, skupine plodonosnega drevja ...),
 - posebni vodni habitati (kaluže, mlake, barja, vodne kotanje, izviri ...),
 - brlogi, jazbine jame, brezna, večje stene.**O primernosti izločitve takih biotopov presodimo tudi ob morebitnih naravnih ujmah.**

4. **Posebni pogoji za izvajanje del v gozdnih morajo biti kot usmeritve sestavni del gozdnogojitvenih načrtov.** Upoštevati morajo specifične potrebe posameznih živalskih vrst (predvsem redkih in ogroženih), ki so na posameznih območjih prisotne.
5. **Pri odkazilu se**, v soglasju z lastnikom gozdov, puščajo drevesa z večjimi dupli in gnezdi, odmrli in odmirajoča drevesa različnih drevskih vrst (vrba, topol, trepetlika, češnja, lipa, bukev, kostanj, hrast, smreka, jelka ...) v vseh debelinskih stopnjah (predvsem pa debelejša drevesa) in polomljena in ležeča drevesa, že naseljena z glivami (0,5 %–3 % LZ). Pomembno je doseči enakomerno razporeditev teh drevov po gozdnem prostoru.
6. **Pri »trasiranju« gozdnih prometnic** se je potrebno v zadostni meri izogibati posebnih biotopov redkih ter ogroženih rastlinskih in živalskih vrst.

Informativni gozdarski storži v decembru

Gorazd Mlinšek, univ. dipl. inž. gozd., ☎ Zavod za gozdove Slovenije, Območna enota Slovenj Gradec

Minil je december, zadnji mesec v letu 2007, v letu vremensko in službeno zanimivih dogajanj. Prva polovica decembra je bila padavinsko obarvana. Na Koroškem je 2. in 3. decembra rahlo rosil dež tudi v višjih predelih. Tako smo imeli v jutranjih in dopoldanskih urah po cestah poledico. 7. decembra so že v večernih urah ohlajene vlažne zračne gmote povzročile sneženje na vzhodnem delu našega območja (Pohorje). Rahlo sneženje (tudi snežne nevihte) se je nadaljevalo v 8. december. Ta dan so ostala pobočja nad 600 m nadmorske višine zasnežena. Nato je sledila rahla otoplitev, 9. decembra je zvečer dež prešel v sneg. Tako smo naslednje jutro (po prenehanju sneženja) izmerili v dolini do 4 cm, na

Pohorju pa celo 30 cm in več debelo snežno odejo. Največ snega je bilo v vzhodnem delu območja. V višjih predelih je bolj intenzivno snežilo še 12. decembra, v dolini pa je deževalo. 14. decembra je dopoldansko deževno rošenje v nižinskih predelih prešlo v sneženje. Ponovno nas je zajel nekajurni močnejši snežni val v večernih urah 15. decembra, sneženje pa je proti jutru naslednjega dne prenehalo. Sneg je rahlo naletaval (snežni puh) še ves dan 17. decembra. Zadnji štirinajsti decembrski dnevi so bili lepi (jasno do delno jasno), zaradi inverzije pa predvsem v nižinah zelo hladni in v jutranjih urah lokalno megleni. Povprečna najnižja mesečna temperatura (evidentirana v dolini) je bila okoli -4° C, povprečna

najvišja mesečna pa okoli 0° C (20. 12. na Koroškem okoli -13° C, na Babnem polju -17° C). Zanimive so bile dnevne temperaturne razlike med najnižjo temperaturo zraka v dolini in najvišjo temperaturo v višinskih predelih nad 1000 m, kjer se je za kratek čas v zavetrju zrak segrel tudi do 4° C. V novo leto smo Korošci vstopili v jasnem vremenu, zaradi nizkih temperatur pa je bilo tudi zasneženo.

Decembrski mraz ni zaustavil aktivnosti gozdarjev in javne gozdarske službe, saj ni samo praznični mesec. Je tudi čas končnih obračunov, pričetka analiz, programov, inventur in poročil. Vreme je bilo primerno tudi za sečnjo in druga dela v gozdu (izdelava drv).

Dr. Dušan Jurc (Gozdarski inštitut Slovenije) je sporočil, da so determinirali črne žuželke, ki so masovno naselile kanadske jelke v bližini otroškega vrta na Muti in na privatni zelenici v Pamečah. Žuželke s krili in brez njih, ki so povzročale močno mano (medenje), so jelove uši, le-te pa bodo naši entomologi imenovali jelove krivonoge uši. **V našem območju najdene rastlinske uši so prve v Sloveniji do sedaj evidentirane jelove uši te vrste. Drugo najdišče omenjene žuželke je na navadnem jelki v nekem ljubljanskem parku. Za gozdarje postaja vse bolj zanimiva, saj se po Evropi intenzivno naseljuje v jelovih sestojih, kjer povzroča sušenje navadne jelke.**

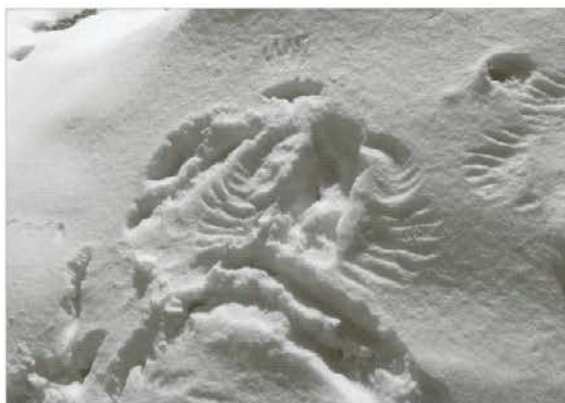
Milana Pogorevčnika (v sredini) na letošnji licitaciji vrednega lesa v Turiški vasi ne bo več

Gozdarski pevski zbor Stezice

Iz oddelka za gojenje in varstvo gozdov Zavoda za gozdove Slovenije so nam sporočili, da so bila zadnja nakazila spodbud za prevzeta in obračunana gojitvena in varstvena dela v zasebnih gozdovih (nacionalna shema) izvedena lastnikom gozdov na njihov transakcijski račun 3. januarja 2008. Agencija Republike Slovenije za kmetijske trge in razvoj podeželja je izvajala nakazila EU subvencij (EPD 2007) izvedenih načrtovanih gojitvenih in varstvenih del v letu 2007 lastnikom gozdov v decembru. Lastnikom, ki še niso dobili izplačila iz evropskih proračunskih sredstev, bodo denar nakazali do konca januarja.

Na posameznih krajevnih enotah so v decembru gozdarji ZGS za lastnike gozdov organizirali delavnice gojenja in varstva gozdov (KE Dravograd in KE Prevalje – 7. 12. 2007, KE Slovenj Gradec – 19. 12. 2007) in varnega dela z motorno žago (KE Črna – 11. 12. 2007). 19. decembra so radeljski gozdarji organizirali strokovno ekskurzijo (revirja Radlje in Pernice – občina Muta) v Avstrijo (uporaba bio-

Snežni odtisi kril „divje“ kure

mase, strojni krožki).

6. decembra 2007 je v gostišču Žolnir v Kostanjevici na Krki potekala svečana prireditev, na kateri sta direktor ZGS Jošt Jakša in vodja oddelka za stike z javnostjo Tone Lesnik podelila priznanja 14 najbolj skrbnim lastnikom gozda v letu 2007. Med njimi je bil tudi Ivan Večko z Završ nad Mislinjo.

14. decembra 2007 smo se v dvorani gostišča Kovač v Podgorju pri Slovenj Gradcu zbrali zaposleni v ZGS, v Območni enoti Slovenj Gradec. Prvi del srečanja je imel izobraževalni pomen. Medse smo povabili naravovarstvenega strokovnjaka Zavoda za varstvo narave Mirana Vernika, ki je imel zanimivo predavanje o Naturi 2000 v koroški regiji. Natura 2000 je evropsko omrežje obmo-

čij, ki so pomembna za ohranitev evropsko pomembnih rastlinskih in živalskih vrst in habitatov. Naš gost je bil tudi gozdarski inšpektor Drago Križan, ki je spregovoril o spremembah in dopolnilih Zakona o gozdovih. Popoldanski del srečanja je bil namenjen druženju. Zapel nam je gozdarski pevski zbor Stezice.

December je vesel mesec, lanskoletni pa je bil za marsikateriga med nami tudi žalosten. 7. decembra smo se številni

gozdarji in lastniki gozdov iz gozdnogospodarskih območnih enot Nazarje in Slovenj Gradec ter drugih krajev Slovenije na velenjskem pokopališču Podkraj poslovili od Milana Pogorevčnika. Milan je bil vodja KE Šoštanj. Z njim sem se pogostokrat srečeval kot nekdanji vodja črnjanske krajevne enote, nazadnje pa sva sodelovala v komisiji za evropske pešpoti (E6). 31. decembra 2007 so zapustile življenjske moči Rudija Sgerma z Orlice na Pohorju. Bil je prava pohorska grča, vse življenje je bil povezan z gozdom in gozdarji. Skrbel je za gozd, še posebno pa za najvišjo smreko v Evropi.

Avtor informativnih gozdarskih storžev

Foto Gorazd Mlinšek

Spoštovane občanke, cenjeni občani!

Leto 2007 je za nami. Sledove našega dela lahko opazimo na mnogih področjih, tudi na področju kmetijstva in gozdarstva. Pravi dve dejavnosti sta po našem mnenju strateškega in ključnega pomena za razvoj in ohranjanje podeželja, ki je na državnem nivoju marsikdaj prezrto v svojih naporih za ohranjanje naravne dediščine, okolja in skrbi zanj. V naši lokalni skupnosti namenimo razvoju in krepitvi podeželja precej sredstev, v prihodnosti pa jima bomo morali gotovo nameniti še več pozornosti, saj so zahteve EU na podro-

čju kmetijstva, živinoreje in gozdarstva v marsikaterem pogledu za nas nesprijemljive. Naša želja je, da se razmere za pridelovalce kmetijskih pridelkov in živinorejce izboljšajo in da bi na državnem in evropskem nivoju kmetom omogočili skladen razvoj dejavnosti in varno prihodnost. Iskanje dodatnih virov prihodkov skozi turizem, biološko pridelavo in tehnološko zahtevnejših, a modernejših načinov obdelave, pridelave in predelave čim bolj neoporečnih, naravnih in zdravih pridelkov, so le nekatere od možnosti, ki na trgu dosega višjo

ceno in večje povpraševanje. Naše naravne danosti same po sebi ponujajo marsikatero možnost, mestna občina kot lokalna skupnost pa se bo trudila zagotavljati ustrezno infrastrukturo tudi v prihodnje.

Naj Vam ob vstopu v leto 2008 zaželim veliko zdravja, osebne in poslovne sreče ter zadovoljstva, čim manj naravnih neprilic ter čim boljše razmere za uspešno kmetovanje.

S spoštovanjem

Matjaž Zanoškar, župan

Dejavnost na podeželju MO Slovenj Gradec v letu 2007

Pregled aktivnosti pripravil Marijan Klemenc, vodja referata za občo upravo

V prispevku vas želimo na začetku novega leta seznaniti z aktivnostmi, ki so se odvijale na področju kmetijstva in gozdarstva ter podeželja v letu 2007 v Mestni občini Slovenj Gradec.

Mestna občina Slovenj Gradec je zaradi spremembe zakonodaje na področju državnih pomoči v letu 2007 (enako tudi ostale občine v Sloveniji) pred dodeljevanjem proračunskih sredstev pripravila Pravilnik o dodeljevanju pomoči za ohranjanje in razvoj kmetijstva in podeželja v Mestni občini Slovenj Gradec za programsko obdobje 2007–2013. Ukrepe – pomoči, ki jih lahko dodeljemo po Uredbi komisije ES – je najprej potrdil Odbor za kmetijstvo, gozdarstvo in razvoj podeželja pri občinskem svetu Mestne občine Slovenj Gradec, nadalje občinski svet Mestne občine Slovenj Gradec ter nazadnje še Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano RS.

V Mestni občini Slovenj Gra-

dec smo v proračunu 2007 namenili za področje kmetijstva, gozdarstva, in razvoj podeželja skupno 90.705,07 EUR (skupaj s prenosom in rebalansom). Sredstva po posameznih ukrepih niso bila 100 % izkoriščena.

Na podlagi sprejetega Pravilnika smo konec avgusta 2007 objavili Javni razpis za do-

delitev finančnih sredstev za ohranjanje in razvoj kmetijstva in podeželja v MOSG v letu 2007.

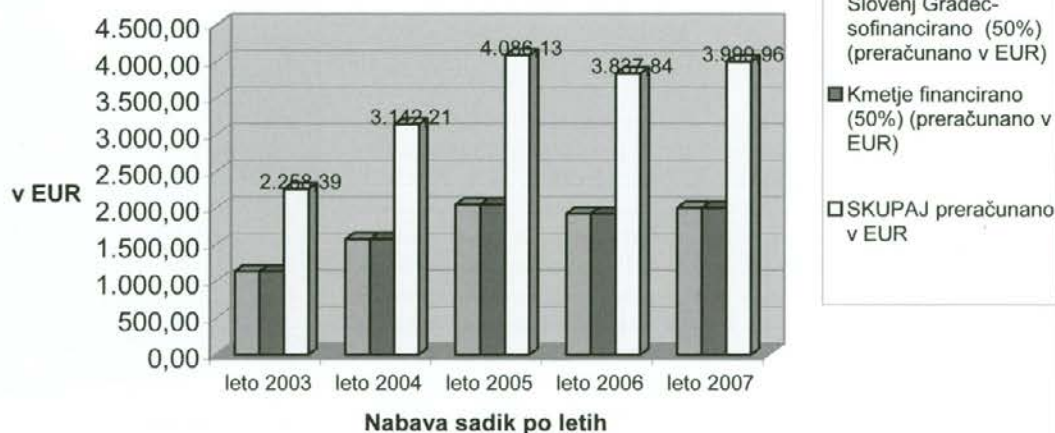
V razpisu smo objavili:

- sofinanciranje ureditvenih načrtov za hleve – prosta reja,
- sofinanciranje urejanja pašnikov,
- sofinanciranje naložb v trav-

niške sadovnjake,

- sofinanciranje agromelioracij,
- sofinanciranje strokovnih društev,
- financiranje kmetijstva (izobraževanje in usposabljanje, strokovne ekskurzije, forumi, tekmovanja, razstave, publikacije, katalogi ...),
- financiranje izobraževanja na področju živinoreje,

Graf 1 (Sofinanciranje sadik - visokodebelnih dreves po letih, proračun MOSG)

- sofinanciranje tehnične podpore v gozdarstvu (tečaji, licitacija, izobraževanje),
- delno pokrivanje operativnih stroškov transporta.

Sofinanciranje ureditvenih načrtov za hleve - prosta reja

V letu 2007 smo prvič razpisali sredstva za ta ukrep. Zaradi objektivnih razlogov je bil razpis zelo pozen, zato večina potencialnih vlagateljev ni uspela pravočasno pridobiti dokumentacije, ki bi upravičila stroške za pridobitev sredstev. Sredstva so tako bila izkoriščena v višini 26,99 %.

Sofinanciranje urejanja pašnikov

Za sofinanciranje urejanja pašnikov je sredstva prejelo 22 upravičenih vlagateljev, izkoriščena pa so bila v višini 92,41 %.

Sofinanciranje naložb v travniške sadovnjake

V letu 2007 smo v Mestni občini Slovenj Gradec nadaljevali s sofinanciranjem nabave sadik sadnega drevja (visokodebelne sadne sorte - obnova starih kmečkih sadovnjakov). Odziv kmetov je bil tudi tokrat zelo velik. Graf 1 nam prikazuje vrednostno primerjavo nabave sadik po letih 2003, 2004, 2005, 2006 in 2007.

Sofinanciranje malih agromelioracij

Vlagateljem, ki so izpolnjevali pogoje razpisa za sofinanciranje agromelioracij v letu 2007, smo nepovratno dodelili 2.400 EUR oz. 72,73 % razpisanih sredstev za ta ukrep.

Sofinanciranje društev

Mestna občina Slovenj Gradec je sofinancirala tudi delovanje večine društev, ki delujejo na področju kmetijstva v MOSG (Društvo inženirjev in tehnikov Koroške, Društvo podeželske mladine, Društvo kmetič, Konjerejsko društvo, Govedorejsko društvo, Strojni krožek koroške, Sadjarsko društvo). Realizacija je bila 100 %.

Financiranje - tehnična pomoč (izobraževanje in usposabljanje, strokovne ekskurzije, fo-

rumi, tekmovanja, razstave, publikacije, katalogi ...)

V skladu s pogodbo (podpisnika MOSG in KGZS) je bil predložen program realiziran 93,62 %. Izvedbeni del je kvalitetno in strokovno opravila KKGZ Izpostava Slovenj Gradec.

Financiranje izobraževanja na področju živinoreje

V letu 2007 smo financirali tudi strokovna predavanja (od vzreje telet do krav molznic; vse od prehrane, zdravstvenega stanja in produktivnost živali) in predavanja s praktično izvedbo programa o črednem zdravju živali. Program je bil realiziran 70 %.

Sofinanciranje tehnične podpore v gozdarstvu (tečaji, licitacija, izobraževanje)

Mestna občina Slovenj Gradec je v letu 2007 skladno s pogodbo financirala oz. sofinancirala razna izobraževanja gozdnih posestnikov (strokovna ekskurzija, predavanja, sofinanciranje licitacije vrednejših lesnih sortimentov). Program je bil realiziran 84,62 %.

Delno pokrivanje operativnih stroškov transporta

V Mestni občini Slovenj Gradec smo tudi v letu 2007 nekaj sredstev namenili za sofinanciranje pokritja operativnih stroškov transporta s hribovskih kmetij. Graf 2 prikazuje višino sofinanciranja Mestne občine Slovenj Gradec za pre-

voze mleka od leta 2004 do leta 2007. Realizacija je bila 100 %.

Sofinanciranje Razvojnega programa podeželja LAS MDD

V sejni sobi Mestne občine Slovenj Gradec je dne 27. junija 2007 potekal ustanovni občni zbor članov Zadruga za razvoj podeželja, z. b. o., Mislinjske in Dravske doline (v nadaljevanju LAS MDD). Mestna občina Slovenj Gradec je kot ena izmed tridesetih ustanoviteljev te zadruga (občine, banke, društva, zbornice, podjetja, izobraževalne ustanove, Regionalna razvojna agencija Koroške) organizirala v slovenjgraškem kulturnem domu tudi javno predstavitev inovativnega pristopa k programom razvoja podeželja. Namen ustanovitve nove zadruga je možnost črpanja EU sredstev in s tem uresničevanje programa za razvoj podeželja Mislinjske in Dravske doline.

Ustanovitev LAS pravzaprav zahteva tudi evropski program Leader. Program Leader hkrati predstavlja povezavo med ukrepi za razvoj podeželja in spodbuja njegov celostni razvoj, ne le razvoja kmetijstva. Mislinjska in Dravska dolina sta tako prvi v državi oblikovali LAS MDD. Slovenija bo dobila do konca prihodnjega leta skupaj 20 LAS, ki bodo pokrile skupaj 80 % slovenskega podeželja.

Projekt označevanja kmetij (postavitev kažipotov - del)

Tudi v letu 2007 smo postavili preko 140 kažipotov - označevalnih tabel - z imeni kmetij.

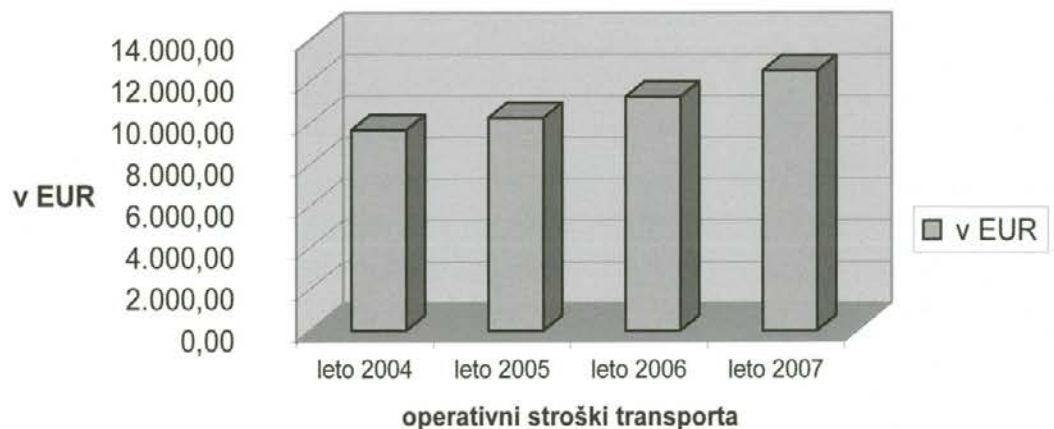
Večje naravne nesreče v letu 2007

Konec meseca marca 2007 so obilne snežne padavine povzročile izpad električne energije na Razborju. Zaradi polomljenih dreves, ki so padla na cesto, je prišlo do zastojev prometa. V letu 2007 lahko izpostavimo tudi neurje z močnim vetrom in dežjem, ki je 20. 8. 2007 v Turiški vasi uničilo dve žičnici s hmeljem (konstrukcijo in pridelek). Nadalje je dne 28. 8. 2007 toča uničevala pridelke in infrastrukturo na območju Graške gore in Zg. Razborja.

In kakšne so možnosti za pomoč pri razvoju kmetijstva, gozdarstva in podeželja za leto 2008?

V Mestni občini Slovenj Gradec bomo v začetku tega leta objavili javni razpis za dodelitev finančnih sredstev za ohranjanje in razvoj kmetijstva in podeželja. Prav tako čakamo na razpis MKGP, saj računamo tudi na sredstva iz programa Leader, LAS je bila namreč ustanovljena prav s tem namenom, torej za razvoj podeželja.

Graf 2 (Pokrivanje operativnih stroškov transporta po letih proračun MOSG) preračunano v EUR

Janez Bauer

Naj vam bo srečno, čebelice moje!

Tako jim voščim ob vsakem novem letu. V naših hladnih krajih ob vsem strokovnem znanju čebelarja potrebujejo namreč tudi zvrhano mero sreče. Res, le pomislite, od poletnih 35 pa do zimskih -20 stopinj, in to na prostem, brez obleke in zaščite. Zato je sedaj že čas, da jih odenemo in malo ogrejemo, zapažimo, rečemo čebelarji. Za zapaženje se najbolje obnese penasta guma. Pet centimetrov debelo penasto gumo vstavimo v zadnjo stranico panja, pri tem pa vratca panjev pustimo odprta, da lahko vlaga izstopa iz njega. Za zapaženje je dober tudi časopisni papir, saj je dober toplotni izolator in vso vlago vleče na sebe, ga pa moramo zato vsake toliko časa zamenjati. Vlažen papir v panju je namreč vir bolezní.

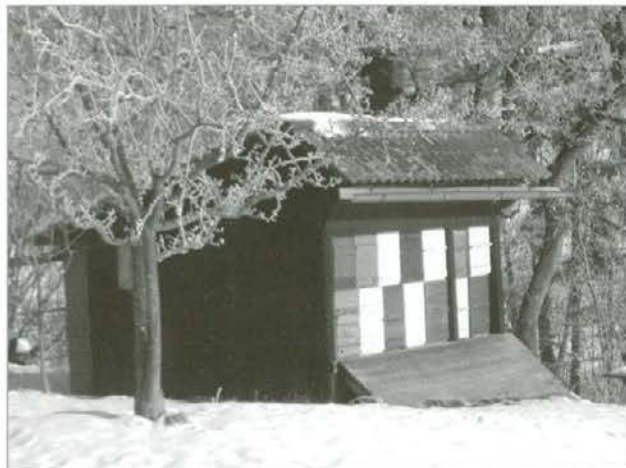
Do sedaj so naše čebele mirovale in počivale v panju. Obdane so bile z venci predelane sladkorja, shranjenega v satovju. Čebelja družina se je stisnila v obliko krogle, pravimo, da je naredila zimsko gručo. Temperatura v tej zimski gručí je bila le par stopinj nad ničlo, čebele so mirovale in hrane skoraj niso potrebovale. Ob suhem in stanovitnem vremenu je to najboljši način za uspešno prezimovanje čebel.

Prva odjuga po novem letu pa povzroči v čebelji družini pravo revolucijo. Vsako leto pride v prvih dneh januarja tista prava odjuga. Ob južnem vetru se temperatura dvigne tudi do 8° C in takrat se ob sončnem vremenu čebele trumoma odpravijo iz panja. Spreletijo se v bližnji okolici, se otrebijo in poberejo tudi kakšno kapljico vode za v panj. Še pred večerno ohladitvijo se vrnejo in se stisnejo nazaj v zimsko gručo. Po tem spreletu pa je v panju vse drugače. Matica, kraljica v panju je že začutila, da se dan daljša. Z nam neznano govoricó je sporočila svojemu rodu, da bo pričela zalegati. Takrat čebele v sredini gručí dvignejo temperaturo na 37° C in kmalu se v celicah, napolnjenih z matičnim mlečkom, pokaže

prva zalega mladih čebel. Zalega se bo sedaj vsak dan večala in izvalil se bo nov rod čebel, ki nam bo v poletnih mesecih napolnil panje z dehtečim medom.

Ob novem letu pa še kratek pogled na preteklo čebelarstvo leto. Bilo je eno najslabših do sedaj. Čebele so odlično prezimile in se ob zgodnji pomladi odlično razvijale. Roji so nas presenečali že v aprilu in kazalo je na obilno letino. Ta je tudi bila, vendar samo na akaciji v južnih, toplejših krajih. Pri nas pa so nevihte in ohladitve sproti oprale vso medicíno. Če so čebele že kaj nabrale in prinesle v panj, so porabile v obdobjih slabega vremena. To je povzročilo tudi zmanjšanje živahnosti čebeljih družin. Ko se zmanjša dotok medicíne v

panj, tudi matica preneha z zaleganjem. Zato so čebelje družine lani slabele in kdor jih poleti ni krmil, je ostal jeseni brez njih. Zaradi slabega vremena in oslabeledih čebeljih družin se je povečala tudi velika izpostavljenost boleznim, kar je povzročilo velik upad družin. Še enkrat se je pokazalo, da so čebele najvidnejši pokazatelj poslabšanja naravnega okolja. Še kakšno tako leto, pa bomo ostali brez čebel. Ali ni že sedaj dovolj očitno, kako zelo smo posegli v naravno okolje, kako si ga prilagajamo navkljub vsem opozorilom in klicem matere narave?! Zastaviti moramo vse sile, da ne bo že v parih letih izginil eden od simbolov slovenstva – naša kranjska čebela.

Trihinelozá

Martina Sušec, dr. vet. med., VP Slovenj Gradec

Trihinelozá je parazitska infekcija, ki jo povzročajo nematodi iz rodu *Trichinella*. Spada med zoonoze, torej bolezni, zaradi katerih obolevajo tudi ljudje. Skoraj vsi sesalci so dovzetni za infekcijo z omenjenim povzročiteljem, vendar pa so ljudje bolj nagnjeni k razvoju kliničnih znakov. Do sedaj je bilo preučenih sedem vrst trihinel, in sicer *T. spiralis*, *T. pseudospiralis*, *T. britovi*, *T. papuae*, *T. nativa*, *T. nelsoni* in

T. murrelli. Človek se okuži z zaužitjem hrane, ki vsebuje trihinele. **T. spiralis** je najbolj pogosta vrsta in so jo odkrili pri več kot 100 gostiteljih, najpogostejši viri pa so svinjina (domači prašič), konji in divje živali (divji prašič). Vse faze v življenjskem ciklu trihinele potekajo v enem gostitelju. Ko le-ta zaužije skeletno mišico, v kateri so ličinke, se te po delovanju želodčnega

soka sprostijo iz mišice in potujejo v črevesje. Tam spolno dozori in po kopulaciji prično samice zopet izločati ličinke. Večina jih s krvjo potuje do raznih organov (srce, pljuča, možgani, bezgavke, pankreas), vendar le ličinke, ki prispejo v skeletno mišico, preživijo. Postopoma se oblikujejo v cisto in razvije se infektivna faza (tri tedne do en mesec po infekciji).

Bolezen ima dve fazi: črevesno

(enteralno), za katero je značilna driska, kajti odrasle trihinele poškodujejo sluznico, in parenteralno, ki je povezana z vnetnimi in alergijskimi odzivi, ki jih povzročí potovanje larv do mišic. Klinični znaki so podobni gripi oz. kroničnemu sindromu utrujenosti (vročina, bolečine v mišicah itd). Zdravljenje poteka z antihelmintiki, protivnetnimi zdravili in podporno terapijo. Posebno pozornost pa je seveda

treba nameniti preventivi – pregled mesa na trihinelo, pravilna priprava mesa, kuhanje oz. pečenje (60 stopinj za najmanj eno minuto) in zamrzovanje (-30 stopinj za 6 dni). Za odkrivanje prisotnosti trihinel v svežem mesu so odobrene različne laboratorijske metode. **Referenčna (zanesljiva) metoda** odkrivanja je metoda prebave zbirnega vzorca z magnetnim mešanjem, **enakovredne metode** pa so še mehanska metoda prebave zbirnega vzorca – sedimentacijska tehnika, mehanska metoda prebave zbirnega vzorca – tehnika »izolacije na filtru« in avtomatska metoda umetne prebave zbirnih vzorcev do 35 g. Kot tretja skupina preiskav se uporablja **trihinoskopska**

metoda, četrta metoda je **metoda zamrzovanja**.

Konjsko meso, divjačinsko meso in druge vrste mesa, razen prašičjega, ki bi lahko

vsebovale parazite iz rodu *Trichinella*, je treba pregledati v skladu z eno od metod prebave, za pregled prašičjega mesa pa se ponavadi poslužujemo tri-

hinoskopske metode. S trihinoskopom se pregleda 56 koščkov vzorca velikosti zrna. Pri domačih prašičih se vzamejo vzorci iz obeh preponskih stebrov pri prehodu v mišični del. Pri divjih merjascih se vzorci vzamejo iz obeh preponskih stebrov pri prehodu v mišični del, iz čeljusti, mišic spodnjega dela noge, medrebrnih mišic in iz jezika. Če določene mišice niso na voljo za vzorčenje, se skupaj vzame štiri vzorce iz mišic, ki so na voljo. Uživanje mesa, okuženega s trihinelami, lahko pri ljudeh povzroči resno obolenje, zato je zelo pomembno, da se izvedejo potrebne preiskave in ukrepi za predelavo mesa, da je le-to povsem varno za prehrano.

Tradicionalni koncert pihalnega orkestra Slovenj Gradec

Stanko Hovnik

V Športni dvorani Slovenj Gradec je bil 25. decembra 2007 tradicionalni božično-novoletni koncert Pihalnega orkestra Slovenj Gradec pod vodstvom dirigenta Petra Valta in z gostoma mešanim pevskim zborom Carinthia Cantat in pevcem Alfijem Nipičem. Posvečen je bil tudi državnemu prazniku, dnevu samostojnosti. Pihalni orkester z gosti je izvedel kvaliteten priložnostni koncert, ki so ga oblikovali s

skladbami, primernimi za božično-novoletni čas.

O prazniku je spregovoril državni svetnik Marijan Klemenc. Za 60-letno delovanje v Pihalnem orkestru so ob tej priliki podelili zlato plaketo ZKOS gospodoma Jožetu Smolčniku in Dominiku Lorbeku.

Več kot 1600 navzočih poslušalcev je z dolgim aplavzom nagradilo govornika in izvajalce koncerta.

Nagrajenca Dominik Lorbek, levo, in Jože Smolčnik, desno, prejemata čestitke.

Pihalni orkester Slovenj Gradec, v ozadju mešani pevski zbor Charinthia Cantat, levo Alfi Nipič

Polonca Hartman, skavtinja Koroške 1

V majhni vasi Betlehem, v rojstnem mestu Jezusa, je bila prižgana luč miru. Prihaja k tebi in ti prinaša svoje sporočilo ... so prve misli letošnje poslanice, ki je skupaj z Lučjo miru iz Betlehema že sedemnajsto leto spregovorila v Sloveniji, seveda tudi na Koroškem.

Vsako leto odide po plamen, ki gori v votlini Kristusovega rojstva, otrok, ki si je tisto leto s svojimi dejanji to še posebej prislužil. Ponese ga na Dunaj, kjer je osrednji slovesni sprejem Luči miru iz Betlehema (LMB), in od tam jo ljudje (pri

nas ta čast pripada skavtom in tabornikom) ponesejo v države širom Evrope in po svetu. Tudi letos se ni zgodilo nič drugače. Po prenosu na Dunaj v soboto, 8. decembra, je LMB še isti večer zagorela v Sloveniji, najprej z osrednjim sprejemom v Novi Gorici, v naslednjih dneh pa tudi v drugih krajih po naši deželi.

Na Koroško je LMB priromala v petek, 21. decembra, z osrednjim sprejemom, odprtim za javnost, ki je potekal v Mladinskem kulturnem centru Slovenj Gradec in ki smo ga skavti ste ga (okrajne skupine) Koroške

1 pripravili skupaj s taborniki roda Severni Kurir iz Slovenj Gradca. Ob sprejemu smo se dotaknili poslanice, ki je letos pripovedovala o zagrenjenem, nesramnem dečku z imenom Mirko, ki se ga je pozorno darilo Jaka, mlajšega dečka iz iste šole, dotaknilo in ga spodbudilo k spremembi v prijaznejšega človeka. Na sami prireditvi ni manjkalo niti skavtskih in taborniških zabavnih iger niti lepih voščil ob prihajajočih praznikih.

Isti dan v dopoldanskem času je plamen prišel tudi v osnovne šole, v Varstveno delovni center Slovenj Gradec, na občini Slovenj Gradec in Mislinja ter v nekatera koroška podjetja, naslednji dan pa je sporočilo miru doseglo tudi bolnike v slovenjgraški splošni bolnišnici.

Po petkovem sprejemu smo se že tradicionalno sedmič podali po snežni strmi poti od Naravskih Ledin proti najvišjemu koroškemu vrhu Uršlji gori, s čimer je luč simbolično zasvetila nad celo Koroško.

Na zadnjo adventno nedeljo pred božičem, 23. decembra, se je plamen Luči miru iz Betlehema pri mašah razširil med žup-

ljane vseh župnij dekanije Stari trg, kjer so si lahko kupili svečko ter z njo prižgali še svojo luč ter jo odnesli na svoje domove. Namen Luči miru iz Betlehema je namreč, da le-ta na božični večer gori v čim več domovih. Akcija LMB pa je tudi dobrodelnega namena, saj bo zbrani denar od letošnjih prodanih sveč odšel v roke trem društvom: društvu Ecce homo, v okviru katerega deluje hiša za zapornike po prestani kazni, ki skrbi za njihovo lažje vključevanje nazaj v življenje izven zapora, društvu Ključ, ki se bori proti trgovini z ljudmi, ter društvu Barka, ki skrbi za osebe z motnjo v duševnem razvoju.

Luč miru iz Betlehema je še vedno lahko samo Luč iz Betlehema, če nima v sebi miru tisti, ki jo ima doma. V koliko domovih je zasvetila tokrat, ne vemo, upamo pa, da je tja, kamor je prišla, prinesla svoje sporočilo, sporočilo miru.

Če vas morda zanima še kakšna druga podrobnost o letošnji akciji LMB, pa obiščite spletno stran www.lmb.skavt.net/20-07.

Ohranjanje starih običajev v okolici Mislinje

Mirko Tovšak, oec.

Božični prazniki in prednovoletni dnevi so že nekdanj predstavljal čas, ko so ljudje prirejali najrazličnejše ljudske običaje. Takrat so predvsem na podeželju imeli več prostega časa in so si na ta način tudi krajšali dolge zimske večere.

Spominjamo se, kako so v predbožičnem času kar v več zaselkih v okolici Mislinje prenašali Marijin kip od hiše do hiše, se nato družili pri tisti družini, ki je čez noč prevzela Marijin kip v varstvo, ob tem pa prepevali božične pesmi in se pogovarjali. Ta običaj je ostal še v Gornjih Dovžah, drugod pa

so ga opustili. Znani so tudi običaji blagoslavljanja hiše, gospodarskih poslopij in živine na božični večer. Na Štefanovo se je ohranil običaj blagoslovitve konj, ki ga v zadnjih letih ponovno oživljajo pri cerkvi svetega Urha v Dovžah. Še najbolj pa je ohranjeno podokensko prepevanje na predvečer praznika Svetih treh kraljev. Drugod po Sloveniji pevce ob prazniku Treh kraljev običajno imenujejo koledniki. Pri nas jih redko imenujejo tako, rečejo le »da gredo po petju« in že vsi vedo, da gre za večerno prepevanje za ta praznik. Ta običaj ni zamrl niti v času prejšnjega

Skupina mladih pevcev v Vovkarjah

režima, ko so bile takšne podoknice strogo prepovedane in so včasih morali zaradi nočnega prepevanja udeleženci na zagovore k sodniku za prekrške. Iz tistih časov je ohranjenih kar veliko pripovedi o tem, kako so se pevske skupine izogibale takratnim miličnikom,

ki so po terenu iskali kršitelje neživiljenjskih predpisov. Tudi sedaj, ko takšni običaji niso več prepovedani in kazensko sankcionirani, radi prisluhnemo podokničarjem, ki običajno s sabo nosijo zvezdo, včasih pa so trije pevci preoblečeni v kraljevska oblačila. Vsaj eden

opravlja vlogo »mačka«, ki po končanem petju vošči srečno novo leto, zapiše začetnice treh kraljev nad vhodna vrata in pobere darila. Tudi letošnji predvečer Svetih teh kraljev ni bil izjema. V Vovkarjah in okolici so nas obiskali pevci mladinskega pevskega zbo-

ra Upanje in z veseljem smo prisluhnili njihovem petju. Lepo je, da se tradicija ohranjanja starih običajev prenaša na mlajši rod. Tako ohranjamo tudi našo narodno samobitnost in ni nas strah, da bi Slovenci poniknili in se izgubili v družini evropskih narodov.

»Čez goro k očetu« preko 700 pohodnikov

Mirko Tovšak

Mrzla decembrska noč leta 1932. Skozi temo božičnega večera se med gorskima gmotama Olševe in Pece po takrat še skorajda neposeljeni, todavvisoksnegodetipokrajini opotekajo tri drobne postave. Mati z dvema hčerkama se v okrilju teme trudi prebiti iz Slovenije v avstrijsko Železno Kaplo, kjer bi se naj po dveh letih končno srečale z možem in očetom Lovrom Kuharjem – Prežihovim Vorancem. Hčerki poti ne zmoreta sami

in le z nečloveškimi naperi ju mati bolj vleče kot nese s seboj. Štirinajst ur traja trpljenje, štirinajst ur je na preizkušnji ženska in otroška vzdržljivost. Kljub temu je ves napor zaman. Par trenutkov pred njihovim prihodom čakajočega očeta aretira policija in tako do srečanja ne pride.

V spomin na ta dogodek Planinsko društvo Ravne skupaj s prijatelji iz Železne Kaple vsakoletno prireja spominski pohod. Pot planincev je nekoliko krajša, saj se prične že globoko v dolini Koprivne, nato pa nadaljuje mimo kmeta Kumra v sotesko pred Železno Kaplo. Kljub temu pa lahko pohodniki vsaj deloma podoživljajo dogodke izpred 69 let. Letos je bil ta pohod že 15. po vrsti, Jože Žunec, organizator in oče pohoda pa nam je zaupal, da je bilo kljub sneženju na poti preko 700 pohodnikov. Iz Črne, ki je bila že okrašena v prazničnem pričakovanju, smo se odpravili v zgodnjih večernih urah in nato po nekaj kilome-

trov dolgi poti v Koprivni zapustili avtobuse ter se podali peš po poti, ki je trajala vsega 5 ur. Najprej smo se ustavili pri kmetu Kumru, kjer je bil poldrugo uro dolg postanek za okrepčilo in večerjo, nato pa smo se preko meje podali proti pogorju nad Železno Kaplo. Tam so nas pričakali naši planinski prijatelji in nam priredili zares prijetno dobro-

doščilo s kulturnim sporedom in pogostitvijo vseh udeležencev. Letos je bilo še posebej idilično, saj so nas celotno pot spremljali močno sneženje in globoke gazi v snegu, kljub temu pa je bilo vzdušje med udeleženci prijetno. Verjamem, da nikomur, ki se je tega pohoda udeležil, ni bilo žal, čeprav je bil prikrajšan za nekaj ur spanja.

Jože Žunec, organizator in pobudnik vsakoletnih pohodov

Pri Kumru se je zgrinjala množica planincev in se okrepčala za nadaljevanje poti.

Sneženje nas je spremljalo povsod na poti.

Takole so nas gostili prijatelji, koroški Slovenci preko meje.

Zlatoporočenca Marica in Blaž Štehar

Franc Jurač

Bilo je več kot pred petdesetimi leti, ko sta se na Tolstem Vrhu nad Ravnami na Koroškem spoznala Marica Pisar in Blaž Štehar. Ker sta bila drug drugemu všeč, sta se odločila, da stopita na skupno

zakonsko pot. In to sta tudi storila. Skupaj s svati sta najprej odšla k civilni, potem pa še k cerkveni poroki v domačo farno cerkev. Lepo je bilo na »ohceti« pa tudi njuna skupna zakonska pot je bila lepa in

srečna vse do današnjih dni, ko sta dočkala zlato poroko. Na pravo koroško »ohcet« pred petdesetimi leti je prišlo veliko svatov, vsi pa so mladi nevesti Marici in ženinu Blažu zaželeli veliko skupnih srečnih in zdravih let ter veliko otrok. Zanimiva pa je pripoved zlate neveste Marice, da ji je vedeževalka napovedala, da bo točno dva tedna kasneje, nekje med Dravogradom in Šentjanžem na poti v bolnico v rešilnem vozilu povila hčerko, kar se je potem tudi zgodilo, in sicer pri Begantu v Šentjanžu pri Dravogradu. Življenjska pot zlatoporočencev je bila lepa in srečna. Ko je mož Blaž odhajal na delo v ravenško železarno in služil kruh za družino, je žena Marica lepo skrbela za sina Vilija in hčerko Majdo,

potem ko sta otroka dorasla, pa je tudi sama odšla na delo. Vseskozi pa je v njima tlela velika želja, da bi imela svoj lasten dom in ta želja se jima je uresničila. S prihranki in s prisluženim denarjem sta na Legnu pri Slovenj Gradcu kupila opuščeno kmetijo, jo obnovila in na njej ob »šihitu« pričela gospodariti.

»Vseskozi sva imela veliko željo, da bi imela nekaj svojega, in ta se nama je tudi uresničila. Ob službi sva skrbela, da sva kmetijo vzorno vodila in na njej pridno delala. Danes sva srečna in vesela, da nama je to uspelo in da lahko še opravlja vsakodnevna dela,« pravi Marica in Blaž Štehar. K njuni zlati poroki jima iskreno čestitamo in želimo, da bi zdrava in srečna dočkala še biserno poroko.

Biserna poroka zakoncev Rebernik

Ida Robnik

Skupaj sta preživela šestdeset let, poznala pa sta se že prej; v obdobju otroštva sta živela v istem kraju, hodila v isto osnovno šolo in se potem družila tudi kot mladostnika v kulturnem udejstvovanju na Razborju. Tako rekoč sta preživela skupaj skoraj vse življenje.

Za Rudija je dober partnerski odnos bistvenega pomena in njegova življenjska sopotnica je tista oseba, ki mu pomeni največ. Seveda so tu tudi otroci, že davno odrasli in na svojem, pa sedaj vnuki, ki jih imata oba neizmerno rada.

Svoje skupno življenje sta Rudi in Tončka sprva preživljala na Plešivcu pod Uršljo goro, kasneje pa sta se preselila v dolino, najprej v družbeno stanovanje, potem pa sta si zgradila

lastno hišo. Plešivški gozdovi ju usodno spremljajo; rodila sta se oba v njihovih nedrih, med njimi odraščala, Rudi je v njih našel svojo zaposlitev in ne nazadnje jih sedaj, ko sta oba že dolgo v pokoju, občudujeta vsak dan izpred svoje hiše, od koder je lep razgled na Uršljo goro.

V dolgem in prijetnem skupnem življenju sta se dopolnjevala in podpirala drug drugega. Rudi je potem, ko je odložil breme službenih dolžnosti, rad postavil statve in tkal, zbiral je staro gozdarsko in drugo kmečko orodje, njegova posebna strast pa so bile knjige. Bralci Viharnika ga poznate kot izrednega zapisovalca dogodkov in življenjskih zgodb ljudi iz okolij, v katerih je prebival in delal, s čimer je

zanamcem ohranil del zgodovine teh krajev. Pri tem ga je Tončka vneto podpirala, sama pa je rada vrtnarila, še posebej se je posvetila rožam. Tudi sedaj nista ravno zapečkarja:

Rudi še vedno kaj napiše, Tončka pa opravlja gospodinjska opravila. Najbolj pa sta vesela svojih otrok in njihovih družin, ki ju redno obiskujejo.

Skrbno z gozdom – odlika najbolj skrbnih lastnikov gozdov

Gorazd Mlinšek, univ. dipl. inž. gozd., Zavod za gozdove Slovenije, Območna enota Slovenj Gradec

V gozdnogospodarski območni enoti Slovenj Gradec, ki spada med najbolj gozdnata območja v Sloveniji, je 68 % celotne površine porasle z lepimi gozdovi. V območju prevladujejo zasebni gozdovi (72 %), kateri so v lasti 5600 lastnikov. Lastniki gozdov, predvsem pa koroški kmetje, so tradicionalno navezani na gozd in gozdarstvo. Mnoge kmetije so odvisne od »zelenih« bank, za katero ob strokovni pomoči vestno skrbijo in gospodarijo z njo številni lastniki gozdov.

Zavedajo se mnogonamenske vloge gozda, pomena sonaravnega gospodarjenja z njim, predvsem pa dolgoročnega načrtnega dela v pestrem gozdnatem mozaiku. Sodelujejo z drugimi strokovnjaki, upoštevajo nasvete in navodila javne gozdarske službe in se udeležujejo najrazličnejših

strokovnih izobraževanj. Najbolj skrbni med njimi si zaslužijo tudi javno pohvalo. V Zavodu za gozdove Slovenije podeljujejo vsak konec leta priznanja najbolj skrbnim območnim lastnikom gozdov. Tako se vsako leto na svečani podelitvi zbere štirinajst »naj« lastnikov gozdov iz vse Slovenije. Predhodno poteka izbor najbolj skrbnih lastnikov na posameznih krajevnih enotah. Iz skupine po krajevnih enotah izbranih lastnikov posebna komisija po določenih kriterijih izbere najbolj skrbnega lastnika gozda v tekočem letu. **Iz skupine 6 najbolj skrbnih lastnikov je bil v letu 2007 v Območni enoti Slovenj Gradec za najbolj skrbnega lastnika izbran Ivo Večko, p. d. Pristovnik, z Završ nad Mislinjo.**

Ivo Večko je lastnik gozda v KE Mislinja. Pristovnikova

kmetija stoji na deloma izravnem grebenu na Završah. Celotna posest je velika 58 ha, 38 ha je gozda, 28 ha negozdnih površin pa imajo v najemu.

Na kmetiji živi številna družina. Ivo trdno stoji ob strani in mu je v veliko pomoč žena Jožica, ki skrbi za šest otrok. Najstarejši sin Žan obiskuje gostinsko šolo v Velenju, Jan, Rok, Marko, Jerneja in Nika pa so osnovnošolci. Pri Pristovniku sta medsebojno povezani mlada in stara generacija. Na kmetiji domujeta tudi obe »bici«, Viktorija Večko in Terezija Sešel, družbo pa jima dela Frančiška Rotovnik. Osnovna panoga na Pristovnikovi kmetiji je mlečna proizvodnja. Letno oddajo okoli 258 000 litrov mleka. Kljub temu pa brez gozda ne bi mogli imeti številne črede goved. 5. novembra 1995 jim je pogorelo hlev. Na pomoč so jim priskočili sosedje in drugi iz daljne in bližnje okolice, a kljub temu je v požaru zgorela vsa živina. Kupili so novo čredo, katera pa je bila okužena z boleznijo Q mrzlico. Po dveh letih so morali usmrtiti 50 glav goved in nabaviti novo.

Ivo pogostokrat poudari, da je potrebno za gozd skrbeti in ga negovati. Kvalitetno negovan gozd več daje kot nenegovan. Ivo ob pomoči domačih sam izvaja sečnjo, gojitvena in varstvena dela po navodilih revirnega gozdarja Primoža Arha. Sam skrbi za vzdrževanje

gozdnih prometnic, udeležuje se raznih izobraževalnih delavnic in tečajev. Gozdarji so izvedli izobraževalno delavnico tudi pri Pristovniku.

Mnogi smučarji in ljubitelji planin se na poti iz Slovenj Gradca na Kope radi ustavijo v gostilni Plesnik na Legnu. Pri Plesniku bodo letos praznovali 150-letnico obstoja gostilne. Na Plesnikovi domačiji živi in gospodarji Jožef Rotovnik z družino. Jože je prevzel tradicijo gostinstva od staršev in jo predaja mlajši hčeri Heleni, saj so pri Plesniku kot dopolnilno dejavnost registrirali turizem na kmetiji. Odločili so se za ekološko kmetovanje. Heleni sta v veliko pomoč oče Jože in mama Marija, profesorica biologije, še posebno pa njen partner Miro. Starejša hči Barbara pa ima bolj malo časa za domačo pomoč, saj je kot evropska uslužbenka stalno zaposlena na poti med Brusljem in Ljubljano.

Jožef Rotovnik, p. d. Plesnik, je bil izbran za najbolj skrbnega lastnika gozda v KE Slovenj Gradec. Po denacionalizaciji in odkupu vrnjenih zemljišč, se je Plesnikova posest povečala na 170 ha, od tega je gozda 149 ha. Jože se je poglobil v domače gozdne ekosisteme in delo v njih, saj jim gozd predstavlja glavni vir dohodka. Stalno sodeluje z gozdarsko stroko. Stro-

Pristovnikova kmetija v Završah nad Mislinjo

Ivo Večko v gozdu

Ivo Večko pomaga v gozdu tudi žena Jožica

Jože Rotovnik v družbi z revirno gozdarko Verico Oder

Jože Rotovnik s hčerjo Heleno

kovno sodelovanje med njim in revirno gozdarko in načrtovalko Verico Oder je na visokem nivoju. Pri Plesniku se zbirajo na gozdarskih izobraževanjih tudi drugi lastniki gozdov. Načrtno delo v gozdu, še posebno pa nega, omogočajo še druge dopolnilne dejavnosti. Sečne ostanke, slabšo hlodovino in tanjše nekvalitetne sortimente, nastale pri negi (biomasa), porabijo za ogrevanje lastne in sosednje hiše. Načrtujejo skupno ogrevanje petih hiš v neposredni bližini. Jože ostaja

zvest gozdu in rad opozarja na napake pri krojenju listavcev. Pozdravlja licitacijo kvalitetne hlodovine, obhaja pa ga bojazen, da bi posamezni lastniki posekali vsa lepa in stara, predvsem pa redka drevesa, ki imajo tudi druge vrednote, ne samo ekonomskih.

Na nadmorski višini 500 m se na strmim pobočju Dobrove pri Dravogradu razprostira Barišnikova posest, na kateri gospodarja Rudolf Hubman, lanskoletni najbolj skrbni lastnik gozda v KE Dravograd. Vse življenje je povezan z gozdom. Že stari oče je prevzel močno razredčen gozd, katerega Rudolf že desetletja skrbno neguje. Danes imajo pri Barišniku lep gozd, v katerem delajo sami. Svoje znanje o gozdu in delu v njem prenaša Rudolf na hčerko Anico in na zeta Vilija. Tudi »bica« Ivanka rada pohvali Aničinega moža. V gozdu jim pomaga gospodarjev brat Franc, ki tako aktivno izkorišča svoj upokojeniški staž. Za dobro voljo poskrbita vnukinja Tina, ki je gimnazijka na Ravnah na Koroškem in dobra saksofonistka, ter vnuk Miha. Miha je osnovnošolec. Tudi on se že seznanja z delom v gozdu. Svojo skrb za gozd in njegov pomen potrjuje

Pogled na Dravograd od Barišnika

Rudolf Hubman z minerali dravita

Barišnikovi minerali

Rudolf z zanimivim stavkom: »Lepa goša brez dostopa ni nič vredna!« Ob strokovni pomoči gozdarja Milka Pečolerja, ki je pri Barišniku revirni gozdar že

20 let, z vlakami odpira zaprte predele gozda. Pri Barišniku imajo tudi nahajališče redkega minerala dravita, poldragega kamna, ki spada v skupino magnezijev turmalin. Do leta 1884 v svetu ta mineral še ni bil poznan. Poleg nahajališča na Dobravi je še samo eno nahajališče v Ameriki. Ivan Hubman je obiskoval šolo v času Avstro-Ogrske. Z okrogle njive je prinašal učiteljem minerale, za katere dobil šolske potrebščine. K Barišniku so hodili številni zbiralci mineralov iz Avstrije, Belgije, Nizozemske in Nemčije.

Gozdarji KE Prevalje prisegajo na Marka Močilnika, lastnika Škofove posesti na Lokovici pri Prevaljah. Pri Škofu je glavna gospodarska dejavnost živinoreja, pred-

Marko skrbno gospodarja tudi z gozdom, zato so ga v letu 2007 v KE Prevalje ponovno izbrali za najbolj skrbnega lastnika gozda. Gojitvena in varstvena dela, sečno in spravilo lesa izvaja v glavnem sam. Kljub obilici dela pa najde čas za dopolnitev znanja o gojitvenih in varstvenih delih in tehnologiji dela v gozdu. V veliko pomoč so mu tudi strokovna navodila revirnega gozdarja Franja Šterna. Razni strokovni navsveti mu pridejo prav tudi pri letnem in zimskem vzdrževanju gozdnih prometnic. Marko je vesel, da je ponovno imenovan za najbolj skrbnega lastnika v KE Prevalje, prepričan pa je, da je v občinah Prevalje in Ravne na Koroškem kar nekaj zelo vestnih lastnikov gozda, ki si zaslužijo naziv najbolj skrbnega lastnika gozda.

Škofova kmetija na Lokovici

Jasmina in Marko Močilnik p.d. Škofova iz Lokovice

vsem pa proizvodnja mleka. Imajo 100 krav molznic. Dela na kmetiji nikoli ne zmanjka. Ko je potrebno, priskočijo Marku na pomoč pri raznih delih žena Jasmina, dedi Rok in babica Alojzija. Vsi so dobri traktoristi in traktoristke. Sin Matej in hči Lucija sta osnovnošolca, starejša hči Mojca je gimnazijka. Mladi gospodar

V Javorju spada med najstarejše kmečke hiše sedanja hiša Kavšakove domačije. Zgrajena naj bi bila v istem času kot tista pri Matvozu nad Črno na Koroškem (okoli leta 1800). Kašča je verjetno iz istega obdobja, hlev pa naj bi bil kakšno leto starejši. Tako rad razglablja Ivan Voler,

Kavšakovo v Javorju nad Črno na Koroškem

Ivan in Mira Voler – Kavšakova

Ivan Voler p.d. Kavšak na domačem dvorišču

p. d. Kavšak – lanskoletni v črnjanski krajevni enoti izbran najbolj skrben lastnik gozda. Na Kavšakovo, ki se zajeda v strma pobočja Tebra v neposredni bližini Doline smrti – nastale zaradi onesnaženega zraka z industrijskimi plini iz topilnice svinčene rude v Žerjavu – se je Ivan z ženo Miro preselil in prevzel posest leta 1982. Posestvo je veliko 129 ha, gozda je 117 ha, od tega 70 ha varovalnega. Kmetija je bila zapuščena

in potrebna obnove. Potrebno je bilo obnoviti hlev, danes pa obnavljajo stanovanjsko hišo. Obnavljati več kot dvesto let staro hišo ni tako enostavno. Na kmetiji živi štiričlanska družina. Hči Nežka je absolventka agronomije, sin Peter pa je dijak na srednji kmetijski šoli. Glavni dohodek jim predstavljata gozd in gozdarska dejavnost, redijo pa tudi 15 glav govedi. Ivan ali Anki, kot ga kličejo domači in prijatelji, je povezan z delom v gozdu od mladosti. Spretno je izvajal sekaška in gojitvena dela, kar počne še danes. Domači gozd spoznava tudi kot lovec LD Prežihovo, pogostokrat pa se mu pridruži sin Peter. Stalno poudarja pomen gozdarske stroke. Zadovoljen je z načrtnim odpiranjem zaprtih predelov gozda z gozdnimi vlakami. Bil je tudi aktiven član komisij za ocenjevanje škod po industrijskih plinskih vžigih na območju Zgornje Mežiške doline. Danes zelo dobro sodeluje z revirnim gozdarjem in lovskim tovarišem Bojanom Kočnikom.

In koga so v letu, ki je za nami, izbrali za najbolj skrbnega lastnika gozda v KE Radlje? Med pridnimi gospodarji radeljske krajevne enote je bil izbran Branko Pokeržnik, Repjenk po domače. Branko gospodari na 32 ha veliki posesti, ki se slikovito vklaplja v strma gozdnata pobočja Sv. Primoža na Pohorju. Gozda je 22 ha. Kmetija daje kruh petčlanski družini, Branko in njegova žena Mihaela namreč skrbita za tri otroke. Najstarejša hči Tadeja je študentka agronomije – živinorejske smeri, Janja

mlajši v družini se že spoznava z njim. Imajo pa pri Repjenku tudi električno centralo in žago. Centralo so zgradili leta 1966 za razsvetljavo – z elektriko je oskrbovala šest hiš –, z žago pa povečujejo vrednost hlodovine iz domačega gozda.

Vsem izbranim najbolj skrbnim in drugim prizadevnim lastnikom gozda želim, da si še nadalje prizadevajo za skrbno gospodarjenje v gozdu in prenašajo svoje znanje ob pomoči gozdarske stroke na mlajše rodove!

Branko Pokeržnik v družbi žene Mihaele, sina Jana in revirnega gozdarja Tomaža Sereca

je gimnazijka, petletni sin Tadej pa na domačiji kratkočasi mamo in ata. Glavna dejavnost pri Repjenku je živinoreja. Oddajajo mleko, gozd je njihova banka. Velika lesna zaloga, negovan mlad gozd, predvsem pa gozdarska tradicija ter načrtovana in dobro izvajana sečnja in spravilo so odlike gospodarjenja v Repjenkovemu gozdu, za katerega skrbi Branko. Revirni gozdar Tomaž Serec rad pohvali »svojega« lastnika in z veseljem prisluhne njegovim praktičnim nasvetom pri delu. V gozdu delajo sami, celo naj-

Najmlajši pri Repjenku na Primožu na Pohorju – Jan Pokeržnik

60 % repjenkove družine na domačem dvorišču – Mihaela, Jan in Branko Pokeržnik

Ekološka kmetija Modrej

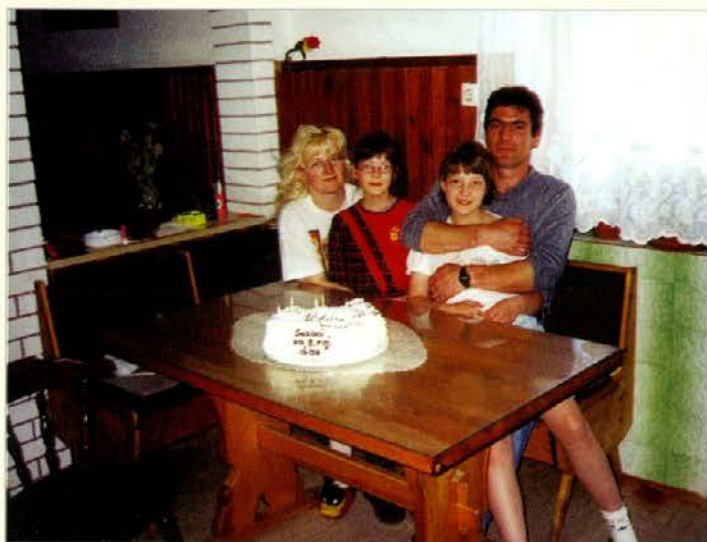
Martina Cigler, abs.agr.

Novo leto je za nami in spet sem se odpravila na novo pustolovščino, tokrat na obronke lepega Koroškega Selovca, v strminah katerega leži ekološka kmetija Modrej. Na kmetiji živi družina Vrbač; Milan, njegova žena Ivanka ter njuni trije otroci: Kristina, ki ima 17 let in hodi v drugi letnik srednje zdravstvene šole, Suzana jih šteje 15 in obiskuje zadnji razred devetletke, ter dveletna Klavdija, ki se še varno »carta« na kolenih babice Marije.

razmišljal o nakupu škotskega goveda, a si je kasneje zaradi neurejenega trga premislil. Trg ni urejen niti za ostale pridelke in vesel bi bil, če se bi na Koroškem ustanovili »eko tržnica« in kakšni »bioprazniki«. Na kmetiji redijo 20 glav govedi – krave dojilje – ter štiri prašiče za lastno porabo. Od poljščin pridelujejo krompir, ki ga dostavljajo šentjanški osnovni šoli, ter oves in peso. Hiša ima tudi kaščo, ki šteje 120 let (nosi letnico 1886), in kapelico, ki so

njegova kmetija. Člani družine bodo kmetijo še naprej predstavljali na raznih prireditvah, še posebej pa se veselijo tržnice pri Klančniku v Podklancu, kjer upajo, da se bo našel prostor tudi za ekološke kmete. V bodoče se bo gospodar posvetil še proizvodnji lesnikovega mo-

šta in kisa, saj je v ta namen nasadil kar 36 dreves lesnik, pa tudi sicer imajo kar veliko starih drevesnih sort, iz plodov katerih delajo mošt in kis. Lepo novo hišo krasi še lepa vrtna utica, pred katero je poleti vse polno rož. Pa naj spregovorijo še fotografije.

Ivanka in Milan s hčerkama Kristino in Suzano

Za ekološki način kmetovanja jih je navdušil svetovalec in tudi sami so tako želeli zaradi ohranjanja narave in čiste zemlje. Gospodar je povedal, da je

jo na novo zgradili pred sedmi leti, blagoslovili pa so jo kar trije duhovniki: šentjanški, pameški in takratni dravograjski. Gospodar mi je pokazal fotografije s prireditve Zlata jesen v Dravogradu, na kateri vsako leto z veseljem sodeluje tudi

Urejeno dvorišče na Modrejevi kmetiji

Žganjekuha; s prireditve Vesela jesen v Dravogradu

Blagoslovitev kapelice, september 2001

Kašča

Modrejeva domačija

Spomini na koledovanje – tri kralje

Leopold Korat

Hitro, prehitro so minili trije »sveti večeri«; sveti večer, staro leto, večer pred praznikom Svetih treh kraljev. Hitro minevajo naša leta, spomini pa ostajajo. Tako sem pred praznikom Treh kraljev, ko nisem mogel z njimi na pot, premišljeval in se spominjal, kako sem sam pred petdesetimi leti prvič oblekel »kraljevi plašč« in si nadel »krono«. To so bili še časi, ko so koledniki »delovali v ilegali«. Takrat smo se, verjetno na pobudo naših staršev, zbrali dečki, da gremo prepevat in voščiti ljudem. Kako? Ena od mam je sešila plašče iz krep papirja. Rdeč, rumen in zelen plašč. Krono si je naredil vsak sam iz kartona in jo oblepil z zlatim papirjem (od čokolade). Kadilnico nam je naredil oče enega izmed nas »kraljev«. Začeli smo z vajami, kako in kaj bomo zapeli. Še kar šlo je. Toda ko je bilo treba zapeti pred prvimi vrati, je bilo vse narobe. Nismo več znali, niti mogli zapeti. Gospodar se nam je nasmejal in rekel, naj se najprej naučimo in potem pridemo. Tako je

tudi bilo. Okoli polnoči smo se utrujeni in tudi lepo naučeni (saj smo okoli stokrat zapeli isto pesem) še enkrat vrnili in zapeli.

Drugi tak dogodek pa je bil srečanje z »oblastjo«. Morali smo na milico (policijo). Oddati smo morali škatlico od »cikorijske« z njo pa nekaj aluminijastega denarja (po dva in pet dinarjev). Ker smo se zavedali, da smo s svojim petjem trikraljevskih pesmi »sovražni element«, smo si za naslednje »kraljevanje« pridobili »civilnega« sodelavca. In to je bila sosedova Tinka, ki je hodila pred nami, še posebno po glavnih ulicah, da nas je opozorila, če smo »na vročem terenu«. Tako da se z »organi« nismo več srečali iz oči v oči. Bolj kot te, danes majhne, takrat pa velike neumnosti, če ne že kar rušenja države, se nočoj srečen spominjam veliko lepih trenutkov teh otroških koledovanj. Koliko ljudem smo s svojimi petjem in voščili prinesli veselja in sreče ... Koliko otroških oči, drobnih obrazov, ki so nas težko

pričakovali, še danes vidim za majhnimi okni, polnimi ledenih rož. Kljub mrazu, kljub mnogim drugim težavam je bilo lepo, ko smo se utrujeni in zaspani vračali na svoje domove. Naredili smo nekaj lepega in za to se je bil vredno truditi. Tako to prepevanje pred praznikom Treh kraljev še traja in še bo. Saj se predaja iz roda v rod. Svoj začetek pa ima podobno kakor božično koledovanje v srednjeveškem bogoslužju. Ta pa ima svoj temelj in začetek v rojstvu Jezusa Kristusa v Betlehemu. Ni nastalo samo od sebe, pa tudi ne kar tako, da bi pač imeli še en običaj več. Temelj je v trdni veri slovenskega človeka, ki ni veliko govoril o kulturi, ni se hvalil, ampak je te šege in običaje živel. V trd vsakdan so mu prinašali veselje in upanje, zato je prav, da te lepe običaje obdržimo in jih skrbno predamo našim zanamcem. V Podgorju so tudi letos, tako kot že dvanajst let prej, prepevali otroci cerkvenega zborčka. Dve skupini, ena v zgornji, druga pa v spodnji vasi. Na-

men darov, ki so jih dobri ljudje darovali, je pomoč slovenskim misijonarjem v Zambiji, Kongu Brazzaville, na Madagaskarju in v državi Burundi. Največ sredstev bo namenjeno šolanju otrok v teh državah. Na zgibanki, ki so jo »kralji oz. kraljice« (večina kolednikov so bile deklice), dali v vsak dom, je zapisano: »Radi ponudimo svojo dobrotno rokotistim, ki nimajo šole. Pomagajmo k nasmehu ljudem v tretjem svetu«. In še je zapisano: »Na svetu mnogo je ljudi, ki v stiskah jim srce ječi. Vsi ti čakajo in upajo, da se jih mi usmilimo. Zato vas prosimo iz srca, naj vaš jim dar poguma da. Iskreno hvala vam za vse, kar dobrega storili ste!« Tako so se zahvaljevali »podgorski trije kralji«, ki so še enkrat dokazali, da jim ni vseeno, če njihovi sovrstniki v daljni Afriki nimajo šol, bolnišnic, cest, domov, hrane ... V poznih urah so se utrujeni vračali na svoje domove.

Pri koledovanju pa z veseljem sodelujejo tudi starši otrok. Pripeljejo jih in potem spet odpeljejo na domove. Pri velikih potrebah tretjega sveta je to delo kot kapljica v morje – toda zelo pomembna kapljica. Če ne bi bilo kapljic, tudi morja ne bi bilo. Zato se tudi preko tega razmišljanja in zapisa lepo zahvaljujem vsem, ki so letos sodelovali pri misijonski trikraljevski akciji, ki je nosila naslov Naše veselje za srečo drugih.

Naj še enkrat »skočim« v svoje otroštvo in prepevanje Treh kraljev. Kot da imam v nosu tisti značilni vonj po kadilu, po mahu in božičnem drevescu, okrašenem s keksi iz »domače pekarne«. Lepo je bilo, a je minilo. Saj je tudi danes lepo, če le znamo s srcem in dušo sprejeti in razumeti. Tako tudi naši Trije kralji – nič ne de, če vsega ne razumejo, da le v srcu občutijo, da hoja in mraz nista bila zaman. Saj bodo njihovi darovi ogreli veliko afriških src – to je kraljevanje, ki naj traja, ko že spominov ne bo več.

Skupina mladih pevcev v Vovkarjah

Trije kralji pri Svetem duhu

Leopold Korat

Pred tremi leti so se prvič zbrali, da bi zapeli ob prazniku Svetih treh kraljev. V malem zaselku s štirimi večjimi kmetijami pri Svetem duhu v Suhem dolu. Letos so se že bolje pripravili, da so bili tudi na zunaj podobni »kraljem«. Prijazna soseda jim je naredila pisane plašče in »zlate krone«. Še muzikanta Jožeta ter »mačka« Andreja so vključili in ekipa je bila popolna. Od hiše do hiše jih je vodila pot. Za lepo zapesto pesem, za iskreno voščilo so prejeli darove. Nekaj v denarju, nekaj v »materialu«. Lansko leto so z denarnimi darovi zagotovili osvetlitev zunanosti

cerkvice Svetega duha. Kaj bodo letos, je še skrivnost. Vse tiste, katerih domove so obiskali, pa bodo to soboto povabili na skupno večerjo in prijeten pogovor. Veliko si bodo imeli povedati o poti, ki jih je vodila od hiše do hiše, od srca do srca. Ob teh koledovanjih se lepo pokaže, kako malo dobre volje in pripravljenosti je potrebno, da so lahko ljudje veseli, da se družijo, da so prijatelji. Ob tem, da je prva naloga »kraljevanja« oznanjanje vesele vesti, da se je za vse ljudi rodil Odrešenik, je druga ta, da se srečajo prijatelji in drug drugemu darujejo svoj čas,

lepo besedo, prijazen nasmeh. Prav in lepo je, da se take navade in običaji ohranijo. Da ne

bo pozabljeno, pa še fotografija za bodoče rodove. Hvala »trem kraljem« pri Svetem duhu.

Nove knjige

Stanko Hovnik

V Knjižnici Ksaverja Meška Slovenj Gradec smo se v četrtek, 6. decembra, zbrali na tako imenovanem četrtkovem dopoldanskem klepetu o novih knjigah. Prireditev je namenjena predvsem starejšim občanom, upokojencem, šolnikom, profesorjem slovenskega jezika in seveda vsem ostalim, ki jih zanima, kaj je novega izšlo na slovenskem knjižnem trgu. Klepete pripravlja in vodi tamkajšnja bibliotekarka Draga Ropič, sodelujejo pa tudi

ostali zaposleni v knjižnici. Tokrat smo podrobneje predstavili nekatere knjižne novosti iz domačih logov, kot sta zbornik SPUNK, ki je izšel ob desetletnici delovanja slovenjgraškega gimnazijskega kulturnega društva, in 1. zvezek glasila literarne sekcije DU Slovenj Gradec. Predstavljena je bila tudi knjiga *Partizanski kurirji v pesmi*, ki je izšla v maju 2007. Izmed slovenskih avtorjev smo največ pozornosti posvetili

Manci Košir in njeni lani izdani knjigi *Moška pisma* ter zboru intervjujev *Pogovori: kronologija duha*. Nadaljevali smo s predstavitvijo knjige *Tako si moj* Erika Johnsona Debeljaka in knjige Petra Florjančiča *Skok v smetano*, v kateri izumitelj Peter Florjančič pripoveduje o svojem življenju. Od strokovne literature so nam v knjižnici predstavili *Resnice in zmote o kandidih* avtorice Sanje Lončar, *Pilates* Kelline Stevart in za konec, kot se spodobi za praznične dni, še *Čokoladne strasti* Nicollete Negri. Kot vedno smo na hitro preleteli tudi ostale novosti s področja leposlovja in strokovne tematike.

Prof. Janez Gradišnik, dobitnik letošnje Prešernove nagrade

Maks Merkač Hodopisk

Objava kratkega zapisa o Janezu Gradišniku, ki je devetdesetleten prejel letošnjo Prešernovo nagrado, je smiselna, saj je naše gore list, rojen je bil namreč na kmetiji Meležnik na Stražišču nad Ravnami oz. nad Prevaljami, otroštvo in mladost pa je preživel v Slovenj Gradcu. Kot je ob Gradišnikovih jubilejih v Družini zapisal Jože Zadavec, je Slovenj Gradec kraj njegovih najlepših spominov in »Cankarja mu je posojal slovenjgraški župnik Jakob Soklič«.

Janez Gradišnik je previharil zanimivo, naporno in samosvoje življenje. Prvi ognjeni krst je 22. septembra 1917 rojeni Ivan (Janez) doživel na domu pri Meležniku, ko so ga triletnega reševali s pod-

strešja, ki se je vnelo zaradi gorečih saj.

Oče Ivan, orožnik, je bil s Prevalj predstavljen v Slovenj Gradec. Tja se je preselil od Meležnika, poročen z Meležnikovo hčerjo Amalijo. Kmetijo Meležnik (danes last Štefana in Marine Merkač) lahko označimo s kmečkim blagostanjem, in to še v avstro-ogrski državi, in sicer zaradi sposobnosti lastnikov Urbana in Barbare Hudopisk. Blagostanje pa je v glavnem izviralo iz lesne predelave na »venecijanki« in prodaje lesa, vse pa se je vlagalo v nakupe kmetij za lastne otroke oz. širšo družino. Bili so izredno delavni in aktivni za svoj čas, znali so izkoristiti, kar se je nudilo.

Tudi našega slavljenca sta obvladovali

foto: www.mladina.si

pridnost in sposobnost in domoljubje mu je narekovalo nepretrgano koristno delavnost tako v poklicnem delu (z intelektualnim delom se je ukvarjal že v stari Jugoslaviji – je prevajalec, pisatelj, »jezikovni kotičkar«, urednik) kot v politiki (aktiven je bil npr. pri krščanskih socialistih, v Kocbekovem krogu). Vendar pa je zaradi skromnosti in nedemokratičnih razmer Janez Gradišnik javnosti manj poznan.

Jezikovne drobtinice: Kralj Matjaž ali Rdeča kapica

Marta Krejan, prof.

Oba sta priljubljena, oba sta »zimzelena«, vedno in povsod pripovedujemo o njima, vsi ju poznamo. Se pa zgodi, da bi radi o njima ali še o kom drugem kaj zapisali, pa se nam roka zaustavi ravno pri poimenovanju oseb – velika ali mala začetnica?

Kot običajno v takih primerih še kako prav pride slavistična »biblija« – *Slovenski pravopis*. Zgodovinska in domišljajska im-

ena, ki so enodelna večbesedna, pišemo z veliko začetnico, vendar samo prvo besedo: *Rdeča kapica, Sivi volk, Velika noga, Orlovo pero, Sedeči bik ...*

Imena veroslovnih in bajeslovnih bitij pišemo ravno tako z veliko začetnico: *Venera, Bog* (če gre za lastno ime, sicer pišemo z malo), *Sveti duh* (v teoloških in bogoslužnih besedilih tudi *Sveti Duh*), *Sveta trojica, Božiček, Alah, Kurent, Perun,*

Morana, Sveti trije kralji, Marija Pomagaj, Marija Pomočnica ... Veliko začetnico pišemo tudi, kadar uporabljamo sopomenke oz. nadomestna imena teh bitij: *Stvarnik, Vsemogočni* (Bog), *Devica* (Marija), *Skušnjavec* (Lucifer).

Pri nekaterih izjemah lahko prvi del stalne besedne zveze pišemo ali z veliko ali z malo začetnico: *Kralj/kralj Matjaž, lepa/Lepa Vida, Kraljevič/*

kraljevič Marko; sicer pa občna določila v stalnih zvezah z lastnim imenom pišemo z malo: *lisica Zvitorepka, dedek Mraz*. Z malo začetnico pišemo vrstna poimenovanja veroslovnih in bajeslovnih bitij, torej če nimamo v mislih točno določenega bitja, ampak le »vrsto«: *bog* (poganskih bogov je npr. več), *svetnik, sojenica, povodni mož, kurent, muza, furija, škrat, vila ...*

Ida Robnik

V prednovoletnem času smo obiskali eno najstarejših krajank občine Črna, Jerčko Keber. Letos februarja bo dopolnila šestindvetdeset let. Že več kot sedemdeset let prebiva v lični leseni hiši onkraj reke Meže nedaleč od odcepa ceste, ki vodi na Raduho in čez Sleme do Luč, kjer se je Jerčka leta 1912 rodila.

Sprejela nas je v kuhinji, ogrevani s prijetno toploto štedilnika na bukova drva, kjer sta s hčerko Jožico, ki je bila takrat pri njej, skuhalo kisló zelje in klobase, seveda domače, saj je Jerčka še v lanskem letu zredila prašiča. Za mizo je sedela zavrano, z bistrim pogledom plavih oči, živahno in suvereno je pripovedovala zgodbo svojega življenja.

Otroštvo je preživela v Lučah, na majhni kmetiji, ki jo je oče kupil po prihodu iz Amerike, kjer je dve leti služil denar zanj. Na kmetiji je bilo veliko dela za vse člane družine, denarja pa malo, zato je morala po končani osnovni šoli začeti služiti sama svoj kruh. Zaposlila se je v gostilni, stara komaj šestnajst let. Med gosti, ki so prihajali, je bil tudi Hedov

Alojz iz Koprivne. Vanj se je zagledala. Poročila sta se in se leta 1935 preselila v Koprivno, najprej na Pucovo žago, ker so v hiši, ki jo je dobil Alojz od svojih staršev, še živeli »financarji«. Po dobrih sedmih mesecih sta se preselila v svojo hišo. Tu je vzcvetela družina, štirje otroci so se jima rodili. Ob smrti dveh majhnih sinov, ki sta podlegla škrlatinki, je Jerčka prvič globoko občutila grenkobo življenja. Ostala sta ji sin Rajko in hčerka Jožica. Obdobje pomanjkanja in trdega dela sta občutila Jerčka in Alojz, ko sta morala za vsakdanji kruh in preživetje veliko delati. Alojz je hodil v jamo v Heleno rudarit, največkrat peš, včasih s kolesom, nemalokrat pozimi pa s konjem. Konje so imeli doma, pa tudi krave, ovce, koze, prašiče. Prehrano za živali je bilo treba pridelati doma, Jerčka pa je morala še v »taverh« po dodatni zaslužek in odslužek za krmo. Mož Alojz pa je znal prislužiti kak dinar postrani tudi na način, ki v tistem obdobju ni bil dovoljen. Kupoval je živino, predvsem konje in vole, na Štajerskem in po Koroški in jo tihotapil čez mejo v Avstrijo. Tudi Jerčka je

pomagala pri tem, »šmuglanju«, kot sama reče. Družino je usodno prizadela Alojzeva smrt leta 1952. Otroka in Jerčka so ostali sami. Tragedij pa še ni bilo konec. Rajko se je takoj po končani šoli zaposlil kot rudar, a ne za dolgo; v hudi nesreči v jami je podlegel poškodbam. Jožica je odšla v Maribor v šolo, tam dobila službo kot učiteljica ter si ustvarila svojo družino in Jerčka je ostala sama v Koprivni.

Narava ji je dala moč, da je prenesla vse tegobe in tragedije in preživela na svojem skromnem posestvu, kjer si je pridelala pretežno vso hrano za svoje potrebe z vzrejo prašičev, koz, kur in seveda z vrtnarjenjem. Z ljubeznijo je delala in potem veliko dobivala. Pa ne samo vrtnin; mimoidoči in obiskovalci so občudovali njene rože, posajene povsod po travniku, v vrtu, na ganku. Še sedaj, ko si je nabrala vsa ta leta, postori vse sama zase, seveda ji pri težjih delih priskoči na pomoč hčerka Jožica z možem in znanci, vendar je še letošnjo zimo tudi sama vzela v roke sekuro, si nasekala drv in jih odnesla v košu v hišo.

Čila in bistra rada sprejme ob-

iskovalce. Z njo se je prijetno pogovarjati, ima polno koristnih nasvetov, ki jih je izoblikovala s svojimi življenjskimi izkušnjami, zdravim razumom in z nenehno skrbjo za vitalno razmišljanje, saj je vse življenje rada brala. Kljub temu da se večini zdi, da njen dom stoji na prijetnem mestu v Koprivni, tu Jerčka nikoli ni trdno pognala korenin. Še vedno jo vleče nazaj v Luče in pravi: »Kar šla bi nazaj domov.« Ob slovesu smo ji zaželeli, da ostane zdrava in bistra še vsa leta, ki so ji namenjena, ter seveda, da bi jih dočakala najmanj sto.

Šoferske zgodbe - Korupcija nekoč

Marjan Čuješ

O podkupovanju so že davno čivkali vrabci, danes se pa s tem pojavom, ki se mu moderne reče korupcija, ukvarja le eden, bolj v temne barve odet ptič. Te, v sedanjem času tolikokrat izrečene besede pač nismo poznali, kot še mnogo drugih, že skoraj udomačenih tujk ne. Mladi rod sprejema ta dejstva povsem normalno, mi stari pa ne, bodisi da teh novih besed ne razumemo ali pa zato, ker jih preprosto ne maramo. S podkupovanjem ali korupcijo sem se seznanil še zelo mlad, vendar o tem takrat nisem razmišljal in še manj dvomil, da je kaj narobe.

Toda človek se uči vse življenje in počasi se privadi na vse novosti. Tudi na take, ki mu niso v prid.

Po prihodu od vojakov sem se vrnil na delo v koroško gradbeno podjetje, kjer sem bil zaposlen že prej. Namesto tovornjaka so me je čakali osebni avto in službeni prevozi vseh, ki so to uslugo potrebovali. Prevozov direktorja po številnih gradbiščih ali razvažanja plač sem se prav veselil. Direktor nikoli ni gledal na uro, pa tudi deliteljem denarja ob plačilnih dnevih se ni mudilo. Vse kaj drugega pa so bili uslužbenci

iz nabavne službe. Največkrat bi morali biti na cilju, še preden smo krenili od doma. Teh poti je bilo največ, saj je bilo takrat veliko pomanjkanje vseh gradbenih materialov, potreb pa ogromno. Slovenija je bila v šestdesetih letih eno samo gradbišče. Stanovanjska naselja, elektrarne in ceste so sproti porabljali vse doma proizvedene gradbene materiale. Opeko smo nabavljali po štajerskih in prekmurskih opekarnah, betonsko železo v Štorah in na Jesenicah, cement pa v Trbovljah, Anhomem ter v sosednji Hrvaški. Najbolj so bili iskani zidarji

iz Prekmurja, pa tudi delavci iz drugih republik so bili dobrodošli. Službene vožnje pa niso bile zanimive samo zaradi pogostih okvar starih avtomobilov, s katerimi smo imeli šoferji med čakanjem na svoje potnike največ opravka, ampak so bile po svoje tudi razburljive, da ne rečem kar nevarne. Komerčalist, s katerim sem največkrat potoval, je bil vpliven mož in dober lovec. Na pot je večkrat vzel tudi puško (flobert) in čeprav me je bilo tega početja strah, si oporekati seveda nisem upal, kajti če je šef izgubil zaupanje v podrejenega, se le-temu ta-

krat ni godilo nič drugače, kot se danes. Šoferji smo morali biti v tem pogledu še posebej lojalni in imeti oči le za cesto, ušesa pa zaprta. Vkljub temu vsega pred nami niso mogli skriti in tega smo se zavedali oboji. Po prekmurskih ravninah je bilo v tistih letih videti mnogo fazanov pa tudi zajcev, ki se jim posebej v nočnih vožnjah ni bilo mogoče ogniti. Če je kateri končal pod kolesi, se je pač pridružil uplenjenim fazanom v prtljažniku. Moj sopotnik pa ni potreboval fazanov zase. Tudi zaradi lovske strasti tega ni počel, saj se je zavedal nevarnosti. Te, na poti nabrane lovske trofeje je potreboval za številne poslovne partnerje po državi, ki so oskrbovali naše podjetje s prepotrebnim gradbenim materialom. Tudi njemu ni bilo vseeno, kadar nas je ustavil kakšen kontrolni organ in zahteval dokumente. Takratnih miličnikov smo se namreč bali vsi, današnjih policistov se pa boje le pošteni ljudje. Pošteno strah pa me je bilo takrat, ko sem na neki črpalki sredi noči natakal gorivo in opazil, da iz prtljažnika kaplja kri. Srečo sem imel, da se zaspanemu uslužbencu ni ljubilo vstati s svojega sedeža in madeža, ki sem ga z nogo za silo zbrisal, ni opazil. Obiral se pa tam seveda nisem dolgo. Sicer pa pobiranje uplenjenih ptičev posebne nevarnosti takrat ni predstavljalo. Pred petdesetimi leti si na makadamskih cestah Prekmurja le redko srečal kako vozilo, pa še oblak prahu v daljavi te je opozoril, da si se lahko pravočasno umaknil. Zajcem se je bilo ponoči težko ogniti, ker jih je slepila luč. Še težje pa je bilo tak plen pustiti kar na cesti! Namerno jih pa tudi nisem povozil. Na starih vozilih so še brez tega rada odletela kolesa, kar sem tudi nekajkrat doživel. Neke deževne sobote pa lovske sreče s fazani nisva imela. »V ponedeljek zjutraj greva v Anhovo, tam pa brez fazana cementa ne bo. Jutri zjutraj pridi, da ga nekje stakneval!« To mi je ob slovesu rekel šef, vesel pa nisem bil, kajti nedelja je bila edini dan, ko sem bil lahko z družino. V službo sem

namreč odhajal s prvim vlakom ob peti uri zjutraj in se z zadnjim ponoči tudi vračal. Deževalo je v tistem nedeljskem jutru in slabe volje sva se odpravila na pot. Na najino presenečenje sva prvega fazana zagledala že na njivi pred Muto. Veselje je bilo pa kratko. Presenečen je bil verjetno tudi fazan, saj ni mogel verjeti, da ga je sicer odličen strellec s take bližine zgrešil, zato je samo malo poskočil, po drugem zgrešenem strelu pa odletel v gozd. V upanju, da nama bo kazal pot do drugih, sva jo ubrala za njim, in to kar po cestah, s katerimi je gozd tam okoli prepreden. Res sva na nekem drevesu kmalu zagledala še eno žrtev, a ko je tudi ta fazan srečno odletel, sem z obžalovanjem pomislil na prijatelja iz otroških dni, ki je take cilje zadeval kot za šalo. In to s fračo!

Kar ni uspelo tako blizu doma, je moralo uspeti drugje. Vkljub dežju sva se podala na koruzne njive v okolico Pragerskega. Še preden sva prispela do prvih njiv, sem na samotni gozdni jasi zagledal osamljenega fazana, ki je mirno počakal na svoj konec. Tega premočenega ptiča se nisem nič manj razveselil, kot pa njegov prejemnik naslednji dan v Anhovem. Saj je to pomenilo, da bova za nedeljsko kosilo že doma, kajti naslednji dan naju je čakala zelo dolga in naporna službena pot.

Ker so gradili cesto skozi Hudo luknjo, sva morala na Plešivec in čez Sleme v Šoštanj, nato pa preko Gornjega gradu in Kamnika do Jesenic. Po uspešni nabavi betonskega železa sva odbrzela preko Vršiča v dolino Trente do Anhovega. Po skupnem kosilu sem uslužbencu izročil še vedno mokrega fazana, ki ga je bil nepopisno vesel, pa tudi bankovec, ki mu ga je ob rokovanju stisnil moj šef, je jadrno izginil v njegov žep. Tega seveda nisem videl, kar pa moj šef ni verjel, zato mi je pozneje v avtomobilu kot v opravičilo dejal le: »Veš, Marjan, s temi Lahi drugače ne gre!« Pred odhodom nama je uslužbenec še naročil: »Pet vagonov cementa dobita, le v Koper na železniško upravo še

pojdi, da nam odobrijo vagon. Teh namreč v Anhovem brez njihove odobritve ni!« Zapodila sva se po prašni cesti čez Kras in v Kopru poskrbela še za vagon, nato pa do Ljubljane, kjer je bilo treba urediti in nabaviti še veliko stvari. V trdi noči sva se podala še v Trbovlje. Deloma zato, ker je bila cesta čez Trojane zaradi gradnje zaprta, deloma pa zato, ker se na tiste obljubljeni vagoni in cement ni bilo dobro zanašati. V Trbovljah je služboval komercialist s Koroške, ki je zelo gledal na naše podjetje in še posebej na slovenjegraško bolnišnico, ki smo jo takrat gradili. Vkljub pozni uri sva ga poiskala na njegovem domu in kar na dvorišču smo se zmenili za nujno pošiljko cementa. V lokal, kamor je bil povabljen, pa ni maral. Tožil je, da mu nagaja črevesje in da najbolj pogreša brusnice s Pece, pod katero je bil nekoč doma. To marmelado ali zdravilo sem mu priskrbel do naslednjega obiska. Kot da bi slutil, da bom imel od tega korist čez nekaj let tudi sam. Nisem se motil. Pri gradnji hiše sem imel najmanj težav prav s cementom, ker je pomagal tudi meni, skromnemu šoferju.

Po dolgem, toda z nabavnega vidika uspešnem dnevu sva se iz Trbovelj končno napotila domov. Pa ne po najbližji poti, ampak po serpentinah Mrzlice v Prebold, od tam v Vojnik in preko Vitanja do končnega cilja. Tudi cesto skozi Hrastnik so namreč obnavljali, kot še mnogo drugih cest v Sloveniji. Da sem ujel še nekaj ur spanja, sem smel z avtom domov, kar se je pa redko zgodilo. Toda po sedemsto prevoženih kilometrih sem si to menda tudi zaslužil, saj ceste niso bile podobne današnjim, le prometa je bilo manj.

Petdeset let je minilo od tedaj in mnogo stvari se ne da primerjati s takratnimi. Spremenila so se tudi poslovna darila. Takrat, ko smo bili še tovariši, bi se za storjeno uslugo tudi jaz zadovoljil s fazanom, povoženim zajcem ali jurjem, če bi bil seveda na takem vplivnem mestu, da bi lahko komu uredil kaj preko vrste. Danes, ko sem gospod,

pa svojega imena in dobre službe ne bi tvegaj. Če pa že, bi zajec sicer lahko ohranil svojo srebrno sivo barvo, toda moral bi imeti kolesa in volan, fazan pa velikost ultra lahkega letala.

Le to bi bilo dovolj veliko darilo, ki bi mi pomagalo preživeti težke čase ob odkritju mojih poslovnih nečednosti, kajti dokler ti odvetniki ne operejo imena in od sodišč ne iztržijo dovolj zajetne vsote zaradi neopravičenega obrekovanja, so časi res težki, še težja pa pot do novih boljših služb. Res pa je, da ti lahko vzletno stezo, tlakovano s tako pridobljenim denarjem, uniči piš lastnega letala. Ob tem dejstvu pa je lahko pristanek tvegan, kot so pač tvegani vsi pristanki visokoletečih posameznikov. Razlike med podkupovanjem nekoč in korupcijo danes pravzaprav ni. Je le v materialni vrednosti. Sicer pa korupcija res ni lepa čednost, je pa lahko zelo koristna. Kos naj me kljune, če se motim!

Viharnik

izdaja:

Gozdno gospodarstvo Slovenj Gradec, d. d., Vorančev trg 1, 2380 Slovenj Gradec

GOZDNO
GOSPODARSTVO
SLOVENJ GRADEC D.D.

telefon: 02 88 43 332

faks: 02 88 42 684

e-mail: viharnik@gg-sg.si

direktor:

Silvo Pritrznik

glavna in odgovorna urednica:

Ida Robnik

uredniški odbor:

Ida Robnik, Brane Širnik,
Gorazd Mlinšek, Jože Potočnik,
Marta Krejan, Franc Jurač

lektorica:

Marta Krejan, prof.

idejna zasnova, grafično
oblikovanje in priprava za tisk:
Jože Repas, design

tisk:

ZIP Center d.o.o.
Ravne na Koroškem

avtor fotografije na naslovnici:
Milena Tretjak

Na podlagi mnenja ministrstva za informiranje z dne 30. 1. 1992 je Viharnik proizvod informativnega značaja (tč. tarifne številke 3).

Nomen pleksikon - Pleksikon imen

Franc Vezela

Ni vseeno, katero drvo vržeš v peč. Kako smo ljudje brezbrizni; ne moti nas, da nas ogrevajo drugi! Zato je nepoznavanje pomena imena tako stvaren pojav. Da ga ne opazimo. Oddaljeni smo ...

Za mizantropo: Slava telefonu in internetu! Slava mu (mizantropu)! Ko bo preminil, naj se ne vrača. Ne v tej ne v

oni obliki. Ne s tem ne z onim imenom.

Seveda berete na lastno odgovornost. Odgovornosti do vaše neodgovornosti ne sprejemam. Pa epruvetico baldrijana priporočam.

Ko je zadetek v polno, povzroči ugodje in preplah. Človek bi

moral čistiti svoj lastni drek, da bi vedel, kdo je!

IMENA PO MOJE

MOJA INTERPRETACIJA IMEN JE DOMIŠLJIJSKA JE PESNIŠKA SVOBODA KI SI JE NE PUSTIM KRATITI

ČE NIČ NI RES POTEM JE VSE V REDU NIMA ZVEZE Z ZNANSTVENIM RAZISKOVANJEM KI JE ŠE BOLJ PSEVDOZNANSTVENO KOT MOJA SVOBODA DO IZRAŽANJA

ČE PA JE RES KAR NI DOKAZANO POTEM – JE ŠE BOLJ V REDU

JANUAR

JASNA (bistra, čista) – ženska, ki ji ni jasno, da ji ni jasno. Redko se znajde v življenju. Odnosi so zanj uganka in ji ostajajo tabu.

MAKARIJ – prostodušna melanholija, nagnjen k odvisnostim (tudi od neodvisnosti je odvisen). Umetniška duša ali tiran v izolaciji.

GENOVEFA – ena tistih, ki nimajo razloga za veselje, ker se tako imenujejo. Včasih nagnjena k ekstravagantnosti.

ANGELA – je angel. Če je ne vzgajaš pravilno, zraste iz nje hudič. Sicer pa je sužnja. Gel(c)a pa tako in tako.

SIMEON – v borbi za posest ali za duhovne ideale! Brezkompromisen, ko je treba zaježati sebe. Navadno živi v utvari.

GAŠPER – nerazumljen (včasih nerazumljiv – kot svetneči Gašper), osamljen v prizadevanjih, stremljeva k poštenosti – to ga zna raniti. Nepotešana duša in redko veseljak.

ZDRAVKO – Zdravkota jebe zdravje. Včasih ne ve. Z okolico nima ravno pristnega stika. Motna voda – tale Zdravko.

SEVERIN – Severin mandarin! Želja po komfortu, futurist, neke vrste religiozni avanturist ... Lahko presenetil! Tudi krik vpijočega v puščavi.

JULIJAN – zelo nelagodno. Neke vrste izvenserijski. Zna biti zloben. Zanj ljubezen ni temeljna postavka. Rad bi bil mistik.

GREGOR – pravljico! Gregor gre gor. Vzpenja se. Že ve zakaj. Je minister. Minister življenja. Nič ga ne presenetil! Izredno fleksibilna natura, tale Gregor. Neslutene možnosti ... Daš otroku ime Gregor in greš dalje, vse je uštimano.

Najmanj zgrešiš. Gregor je poveljnik, pesnik, teolog, svetnik. Če nič od tega, živi zelo srečno. Poslednji krik mode za Gregorja: politika!

PAVLIN – metuljček cekinček. Skrivnostni, faustovski, malo degeneriran model. Ni leteč kot Simeon, ampak zadržano lebdeč v svojem boju za socializacijo. Skriti adut! Za vse vrste pizdarih ...

TATJANA – smrt za moške. Drugačen strup kot Marija ali Eva ... Tatjana že psihopatsko skrbi za kariero. Je manj začinjena kot Tanja. Obe imata specifične prijeme za moške. In svojo interpretacijo za sožitje. Tatjana (ali Tanja) včasih spolno zaspi, da ne rečemo zakrni. Zna biti tudi romantična, čeprav je to težko. Za tako žensko. Ni ravno srečna – sploh če sodi med pametne ...

VERONIKA – Veroonikaaaa! Pravo ime za pravo ptico! Sodi med ptice ptičice, kamor prištevamo tudi Polone, Kristine, Monike, delno Marije ... Vse za vero dom cesarja in – zase! Za svoje zadovoljstvo. Veronika zmaga. Na svoj način. A zmaga. Zelo poltena je. Morda preveč lebdi in niha! To jo skrbi samo v začetku. Lepo ime, lepa ženska, lepa ptičica. Lepa slika.

SREČKO – nesrečno ime za tistega, ki ga nosi. Srečko se preda. Spusti se na nivo, ki mu ustreza, in poskuša lagodno prenašati življenje. V puberteti težave! Nikdar ne izkoristi svojih potencialov. Smola zanj (navadno).

PAVEL – če Pavel ni majhen, ga naredijo majhnega. Če se to ne posreči, ti zraste vrh glave. Zna biti vsiljiv, ako se ne obvlada. In obratno: lahko je zelo nemoteč element v sistemu. Razmišljajoč in tuhtajoč. Če hočeš diktatorja v tej ali oni obliki, pokličeš Pavla.

MARCEL – perspektiva, da ti nikdar ne bo dolgčas. Marceli vzgajajo, da postanejo Marceli. Nemalo egocentrični, ekskluzivni in eksotični, nekak magnet! Zunanja podoba jim je enako pomembna kot notranje slavje. Prezirajo neumnost. Z Marcelom je rutinska dinamičnost – sfera zase so ...

ANTON – mojster mojstrov. Lahko je (mojstrsko) puščavnik in lahko je (tudi mojstrsko) spoštovan, cenjen član srenje in širše družbe – Trstenjak Slodnjak Aškerc Predikaka ... In vse vmes. Izpeljanke dajo paleta unikatov: Tone – mojster, Tona – mojster, alkoholik, Tonč – tiha voda, Tonček – še bolj tiha, Toncl – skrajna margina Antona, galeb na krilih nonšalance, prezira in pijanskih orgij. Inverzija tega: mojster v svoji stroki, nepriznan genij!

MARJETKA (biser) – fašist v ženski podobi. Biser med biseri, kar se tega tiče. Upravlja z vsem, kar se znajde v njeni bližini. Kroji usodo drugim. Če je plahe sorte, je še bolj nevarna. Je kot kuga. Tiho se ti zaje v drobovje. Ustoliči se v nasprotniku. Sicer pa Marjetka sanja o ljubezni. Dokler je ne doživi. Potem ne sanja več ... S prizemljeno in obteženo Marjetko bi se morda dalo shajati. A so tako redke! Rade skrbijo za otroke ali pa sem jim zdi, da rade skrbijo. Ne oproščajo.

MARIJ – če Marija izhaja iz zavračati, upirati se, biti grenak ... in Marij iz besede mare (morje), potem je jasno, zakaj je bil Marij Kogoj Marij. In zakaj se je pokrival s časopisom ... Marij je eksplisitno nadarjen za pizdarije. Zato beži pred drugimi in pred samim sabo.

BOŠTJAN – o, Boštjan! Ojoj! Nič vzpodbudnega zaenkrat – razen zaniknosti, ki se kmalu prelevi v grebatorstvo. Boštjan potem optimistično načrtuje in kasneje brezbrizno uresničuje. Osebnost nisem za tako ... Sicer tudi cenjen in kar svetniški!

NEŽA (čisto, nedolžno, jagnje) – radi bi jo izkoriščali, kot izkoriščajo Nežiko. Ime ji ne dopušča, da bi se iz žrtve prelevila v rablja. Neža lahko skoprni. Kliče po trdi roki.

CENE – živi poceni (cene mu ne morejo do živega), čeprav je zanj drago. Ne trudi se dovolj. Da čutiti, da si zanj smet. Življenje je treba preživeti (in se potem hvaliti). Ni naključje, da si Neža in Cene na koledarju sledita, ko sta tako sorodna (v obratu), oba živita v iluzijah ...

RAJKO – si ustvari na zemlji pekel, da se potem celo življenje lahko peha za vicami in nebesi. Včasih ima tudi kaj od tega. Je samotarski, v njem ne spi politik. Najde, kar misli, da je iskal. Potem ima, čeprav ni čisto prepričan, da je iskal ravno to. Kar zanesljiv. Ko je treba ...

FELICIJAN – sofisticirani in mutirani Feliks ali Srečko (s pridihom blaženosti). Velikokrat nekoristen. Stanoviten v svoji nestanovitnosti. Če so ali jih ni ...

DARKO – skrivnosten, kot je skrivnosten izvor imena. Ima zelo svojstvene, specifične zamisli in zbrko v glavi. Ne razdaja se, zna biti čudno plah, a to se spremeni, če postane Darč. Ali Dare. V tem primeru se zapije. Darko se drži preveč zase, da bi mu človek lahko pomagal. Kliče na pomagaj, a se upira vsem sugestijam. Tudi pozitivnim ... Včasih nerahločuten.

PAVLA – naredi moške ljubosumne tudi, ko nočejo biti. Ali je rahlih živcev, ali pa debele kože. Ne brani se spolnosti, razen če je prizadeto njeno samoljubje. Je preprosto drugačna kot Pavel. Sicer zna tudi ona udariti po mizi. Življenje je lahko neprijetno presenetiti kar v valovih! Soglasniki v imenu to omogočajo. Morda ji lahko očitamo pomanjkanje idealov ...

JANEZ – tisto, kar potrebuje dežela. Rabi jih. Porabi. Janez je soldat, politik, pisatelj, vse troje, če ne gre drugače. Mit stabilnosti. Johannes, John, Jean, Ivan, Jovan, Hans ... Brez njih ni civilizacije. Ne takšne. Janez si ne maže rok. Herojsko takole za Janeza, če ne dobi čira na želodcu ali kaj podobnega. Brez Janeza izumremo (vsaj v tej obliki)! Živel, Janez! Janez se ne da ...

PETER – kaj drugega, kot favorizirani kandidat za jebivetra. Ima hlače na veter. In prav takšno razmišljanje. Je vsepovsod. Vsi ga poznajo, celo tisti, ki še ga niso srečali. Peter skoči čez plot (a le), če se pojavi prilika. Optimizma poln tip – razen v določenih obdobjih. Ne zahteva nemogočega, čeprav se včasih tako zdi. Sposoben, da živi lagodno. Anonimnost je zanj neznanka.

FRANC – močno in mogočno ime. Širok spekter delovanja ... Franc ni mevža. Ko prdne, prdne. Ko pije, pije z iztegnjenim in dvignjenim komolcem. Osnovni moto: mene nihče ne bo jebal. Franča je mladi Franc. France umetnik in pijanec, Franček ostane Franček in se pusti nategovati (pod nadzorom seveda) za lepši jutri, če pa se prelevi v Francija, postane otožen, mozoljast in mečka. Franci ... boljše ne biti Franci! Franci nima cilja. Franc pa enega: živeti brez cilja, vržen v tok življenja, a s svojimi načeli vred: mene nihče ne bo jebal!

MARTINA – uboga para. Včasih dobra igralka. Mala gospa, ki bi bila rada velika gospa. Previsoki cilji, stremljenja, želje ... Garanje za bogve kaj ne daje nujno vedno pozitivnih rezultatov. Poraza ne prenese.

Organizacija RK na Razborju

Štefka Melanšek

Zima me je potisnila v kot za krušno peč in čas sem zapolnila s prelistavanjem starih albumov. Z zbranimi fotografijami sem obujala spomine na nekdanje čase, posebno pa sem se poglobila v obdobje, ko smo leta 1961 na Razborju ustanovili samostojno organizacijo Rdečega križa. Takrat so me tudi izvolili za prvo predsednico te humane organizacije. Orali smo ledno pridobivanja prvih krvodajalcev in sčasoma pridobili veliko članov. Pri tem je imela največ zaslug naša mladinska organizacija. Dolga leta je bila naša organizacija na prvem mestu v občini po količini zbrane krvi. Na sestanke v bolnišnico Slovenj Gradec, kjer smo pripravljali razporede za odvzem krvi po krajih, sem se vozila z mopedom. Na Razborju je ta organizacija še vedno zelo aktivna. Dolgoletni predsednik Pavel Juvan mlajši je s svojim delovanjem članstvo še povečal. Kljub temu pa je na zadnji seji

predlagal drugega, Jožefa Mirkaca, ki je bil že do sedaj dolga leta aktiven v odboru. Zelo vestna je tudi tajnica Minka Mirkac, ki tajniške

posle naše organizacije vodi že preko 30 let.

Sama še vedno rada sodelujem kot častna članica; vesela sem, ko vidim, da se tudi

mного mladih udeležuje akcij prostovoljne oddaje krvi. In prav je tako, darujemo jo, saj nikoli ne vemo, kdaj jo bomo sami potrebovali.

Krvodajalci z Razborja leta 1968. Tretja z leve v prvi vrsti je Štefka Melanšek. Nekaterih izmed njih ni več, nekateri pa se bodo gotovo prepoznali in obudili spomine na mlada leta.

Zdravilni islandski lišaji

Mirko Krevh

*Padala nebeška mana
Izraelcem je v puščavi,
zginila je ak pobrana,
ni bila ob uri pravi!*
(France Prešeren: Dekletom)

Islandski lišaj (*Cetraria islandica*) ni najbolj razširjeno zdravilno zelišče, kar zavaja tudi nepoznavalce, da ga zamenjujejo z drugimi podobnimi lišaji. Nekateri ga poimenujejo islandski mah, kar pa botanično ni pravilno, saj lišaji nimajo nič skupnega z mahom. Islandski lišaj velja za staro preverjeno zdravilno zelišče, kar lahko preberemo v vsaki izčrpniji knjigi o zdravilnih rastlinah. Zlasti je poudarjen pomen njegovih učinkovin za zdravljenje dihalnih poti.

V rastlinskem svetu imajo lišaji posebno mesto. To so preproste rastline, ki še nimajo razvitih pravih rastlinskih organov (korenina, steblo, listi, cvet...). Telo lišaja se imenuje steljka. Na mikroskopskem prerezu steljke opazimo kroglice enoceličnih zelenih alg, ki jih prepletajo nitke (hife) gliv. Nitke so prirasle na podlago in steljki dovajajo vodo ter mineralne snovi, v zeleni algi pa se dogaja fotosinteza, kjer nastajajo organske snovi. Alga in gliva v lišaju živita v medsebojni odvisnosti ali simbiozi. Razmnoževanje lišajev poteka zelo enostavno, pogosto zadostuje že zdrobljena steljka, iz katere delcev nato zrastejo nove rastline. Lišaji rastejo zelo počasi (do 1 cm/leto). Najdemo jih na pustih, nerodovitnih tleh,

obraščajo skale, debla dreves in vej. Rastejo povsod, kjer druge, višje razvite rastline ne morejo uspevati, zato jim pravimo pionirji rasti. Lišaji so indikatorji čistega zraka. Visoko na severu so pogosto edina hrana severnih jelenov. Pri nas najdemo islandski lišaj na Pohorju, v višjih legah na pustih tleh med vresnicami pa ni pogost. Gole skale po-

gosto obrašča vpadljiv rumeni skledičar, z vej starih smrek v vlažnem visokogorju pa visijo dolge steljke bradovca.

In kakšno povezavo ima z islandskim lišajem Prešernova pesem?

Po nepreverjenih virih naj bi predstavljala »nebeška mana« posušene steljke nekega lišaja, ki jih je veter raznašal po puščavi.

Ivan Kumprej

☆1935

†2007

V zarji večerni nam polja dehtijo, otožno kot zvoni nam spregovori. Z dušo v samoti počivat gre vse, življenja trenutki v minljivost hite.

Zapisano je bilo ime in določena sta bila dan in poslednja ura za pokojnega moža, očeta dedija in brata Ivana Kumpreja, p. d. Odamovega Anzija.

Rodil se je leta 1935 na Lomu. V družini je bilo enajst otrok in pokojni Anzi je bil prvi fant za štirimi sestrami. Težka otroška leta je preživel ob delu na kmetiji in dopustnih osnovnošolskih obveznostih. Po očetovi smrti je leta 1957 prevzel domačijo in poln mladostne energije in načrtov začel dopolnjevati zastavljene cilje. Ko je na svoj dom leta 1960 pripeljal še ženo, sosedovo Ančko, sta družno in z veseljem obdelovala zemljo, redila živino in obnavljala gospodarsko poslopje. Pokojni Anzi je s svojo marljivostjo znal prislužiti denar, ki je bil nujen potreben za preživljanje. Spominjamo se ga kot furmana, ko je z vozom po dolini prevažal različne tovore za takratne potrebe ljudi. Kot kmet je čutil posebno pripadnost do zemlje in živali. Navzven trdega in močnega značaja pa je bil pokojni Anzi v svojem jedru dober in razumevajoč tako do svojih bližnjih, kot do vseh drugih ljudi.

Njegovi trije otroci se ga bodo spominjali kot vzornega in skrbnega očeta, vnuki kot dedija, ki jih je ljubeče razvajal, in žena kot moža, ki ji je bil v oporo in druženje v vseh skupnih trenutkih življenja. Posebnost njegovega bivanja in ravnanja je bila iskrena gostoljubnost. Vesel vsakega obiska je rad odložil delo, si vzel čas za soljudi in jih pogostil. Njihov dom je bil vedno odprtih vrat, toplega ognjišča in prijaznih obrazov.

Vajen skromnosti in potrpežljivosti pokojni Odamov Anzi ni nikoli tarnal o svojih težavah ali izpostavljal skritih pričakovanj. Sprejemal je dneve in njihovo težo, kot so prihajali in minevali. Bil je kot drobne čebele v njegovih panjih, ki so pridno nabirale prah, da med zaužijejo drugi.

Zadnje mesece je potrpežljivo prenašal prisotne bolečine ob hitro spreminjajočih bolezenskih težavah. Ob dobri oskrbi žene, sina, hčerk in vnukinj se je hvaležno prepuščal njihovim rokam in medsebojni pripadnosti. Čutil je bližino zadnjega slovesa. Njegova duša je kakor ptica zapustila telo. Luč dneva je izginila v temo. Z njo je ugasnilo življenje, ki smo ga ljubili in imeli radi.

Zahvala

Ob boleči izgubi našega dragega moža in očeta Ivana Kumpreja iz Loma pri Mežici se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste nam ob tem težkem trenutku stali ob strani, nam izrekli sožalje ter ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti. Hvala za darovane cvetje, sveče in svete maše. Iskrena hvala župniku Francu Linasiju za opravljen pogrebni obred, pevcem LD Peca Mežica za odpete pesmi, govornici Marjeti Tasič za ganljive besede ob odprtem grobu, godbi rudnika Mežica za zaigrane žalostinke ter Marku Kavtčičniku za odigrano pesem V nebesih sem doma.

Žalujoči: žena Ana, sin Edi
ter hčerki Danica in Majda z družinama

Franc Grilc

☆1938

†2007

Vsako življenje je dragoceno, na svoj način bogato in enkratno. Polno je dobrega in lepega, trpljenja, preizkušenj, porazov in zmag, smeha in solz. Pa vendar je čudovito; vsako novo jutro prižge

sonce na nebu, vsak dan prinese novo bogastvo, novo preizkušnjo.

Tudi življenje Franca Grilca je bilo bogato, lepo in težko, zdaj prijazno, zdaj trdo in neizprosno. Njegovo preizkušeno polno življenje se je začelo 16. decembra 1938 na prelepi Šulerjevi kmetiji na Selovcu. Tu so mu tekla otroška leta, tu je že kot mlad fantič moral poprijeti za vsako kmečko delo, še posebej potem ko je družina izgubila očeta in je Franc prevzel skrb za kmetijo in skupaj z mamo skrbel še za brate in sestre.

Kljub težkemu delu je njegovo srce vztrepetal in vanj se je naselila sreča, ko je spoznal Martino, s katero sta si leta 1960 obljubila večno ljubezen in zvestobo. Kmalu se je njuna sreča še povečala in rasla z rojstvi otrok: Zdenke, Francija, Ivica, Branka in Srečka. Čeprav so morali vsi trdo delati, so si ustvarili topel in varen dom, v katerem ni manjkalo maminega naročja in očetovega zavetja in tudi potem, ko so si ustvarili svoje družine, so se pogosto in radi vračali na Šulerjevo domačijo.

Kmetija je bila velika in je zahtevala precej trdega in neizprosne dela, včasih tudi pozno v noč, a dragi Franc je s svojo voljo in ljubeznijo do zemlje in živali vse to zmožel in z vsem srcem je rad postoril vse in vseskozi vzorno skrbel za domačijo. Zaradi tega je tudi žel obilne sadove, saj so bili hlevi vedno polni živine, kašče vedno polne žita, kleti pa polne dobrega domačega mošta.

Največje veselje so Francu predstavljali konji, s katerimi si je pomagal v gozdu in na polju, prav tako pa je z njimi rad in pogosto priskočil na pomoč sosedom in znancem; ni kmetije na Selovcu in tudi daleč naokoli, kamor ne bi stopila njegova noga.

Srečo je pred enajstimi leti kruto prekinila usoda, saj ga je po hudi bolezni za vedno zapustila žena Martina in to mu je počasi pobralo življenjske moči, ga lani priklenilo na posteljo, zadnji udarec usode pa je bila izguba vnukinje Brigitte. Tudi Franc se je od nas za vedno poslovil, a v svojih dobrih delih bo za zmeraj in povsod ostal z nami.

Zahvala

Ob smrti našega dragega Franca Grilca se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in znancem za darovano cvetje, sveče in svete maše, in vsem, ki ste nam v težkih trenutkih stali ob strani. Lepo se zahvaljujemo gospodu župniku Tadeju Legnarju za opravljen pogrebni obred, šentjanškemu pevskemu zboru za odpete žalostinke, izvajalcu Tišine za odigrano skladbo ter pogrebni službi komunalnega podjetja Dravograd za pogrebne storitve. Posebej se zahvaljujemo Leji Proje, ki je našega dragega očeta obiskovala na domu in ga negovala v času njegove bolezn.

Vsi njegovi

Peter Linasi

☆1927

†2007

D drugega oktobra lani smo se na starotrškem pokopališču poslovili od Petra Linasija z Legna. Peter se je rodil 1. avgusta 1927 kot deveti od desetih otrok staršema Tomažu in Jeri na domačiji pri Pečovniku ali na Pečovskem na Zgornjem

Podgorju, ki so jo imeli v najemu. Že kot otrok je moral skupaj z drugimi družinskimi člani trdo delati na zemlji, ki je bila skalnata, na kar spominja že ime domačije, in zato slabo rodovitna, da se je številna družina ob vsestranskem pomanjkanju lahko prebila skozi življenje. Starša sta kljub temu vendarle prihranila skromno vsoto in nekaj let pred vojno s težavo kupila Ledinekovo kmetijo v Radušah, da so bili vsaj na svojem. Takoj po končani šoli je moral Peter za pastirja k sosedu, nato za leto dni »služit« k sorodnikom na sosednji Razbor. Tedaj pa se je pri nas že začela druga svetovna vojna z okupacijo. Vrnil se je k bratu Jakobu, ki je kot najemnik ostal na prejšnji domačiji, na katero že dolgo spominjajo le še ruševine v neposredni bližini lovske kočice LD Podgorje. Ker je bila na zelo prikladnem kraju, so jo začeli že zgodaj obiskovati partizani. Vsa družina se je kot narodno zavedna takoj opredelila za osvobodilno gibanje. Zaradi sumov sodelovanja sta z bratom že leta 1943 doživela hišno preiskavo. Peter se je moral naslednji dan javiti na orožniški postaji v Podgorju, kjer so ga aretirali in pod stražo odpeljali na gestapovsko izpostavo Slovenj Gradec, tam pa so ga imeli deset dni v preiskavi. Čeprav je bil še otrok, je ostal trden in se je znal zagovarjati, zato so ga zaradi pomanjkanja dokazov izpustili. Januarja 1944 je dobil poziv za državno delovno službo (Reicharbeitsdienst), a se ni odzval, zavračeval je in iskal različna opravičila ter se napol skrival vse do začetka aprila 1944, ko se je Šerčerjeva brigada v neposredni bližini njegove domačije spopadla z okupacijskimi silami. Peter je izkoristil priložnost in se, star komaj šestnajst let in pol, takoj priključil brigadi. Kot pomočnik strojničarja se je udeleževal bojev na najbolj izpostavljenih položajih. Prostovoljno se je javil v podoficirski tečaj na Pohorju in ga končal poleti 1944, nato se je priključil Bračičevi brigadi, kjer je bil kurir v štabu brigade, in se tudi z njo udeleževal številnih bojev in akcij. Zaradi hudih ozeblin na nogah so ga po decembrski ofenzivi 1944 poslali domov na zdravljenje, kjer je komaj ušel tragediji, ko je nacistična policija ravno na njegovem domu 14. februarja 1945 zverinsko ubila dva partizana 3. bataljona Šerčerjeve brigade, ki sta prišla k hiši v patroljo. Po tem dogodku so ga poslali na zdravljenje v zasilno bolnišnico nad Postavkovim mlinom v suhodolski grapi, kamor so namestili tudi partizane, ki so bili ranjeni ob napadu nemške policije pri Sv. Duhu. Bolnišnica je bila izdana, Peter je, čeprav z ozeblimi nogami, s težavo gazil visok sneg do svoje domačije, kjer je bila javka za politične organe okrožja Dravograd in Obalstnega komiteja KPS za Štajersko. Osebe je po njegovem obvestilu poskrbelo za pravočasno evakuacijo ranjencev, sam pa se je po ozdravitvi priključil taistemu osebju, kjer je bil kurir, zaščitnik funkcionarjev, intendat in obveščevalec. V tej vlogi je dočakal konec vojne. Po prihodu v Slovenj Gradec je bil dodeljen Narodni zaščiti (pozneje Narodni milici) v Dravogradu, od tam je odšel k industrijski milici v Guštanj (na Ravne), novembra 1945 pa se je na lastno željo demobiliziral. Povojna oblast mu je dodelila Arehovo domačijo v Radušah, ki jo je našel požgano in napol podrti. Ugotovil je, da zanj tu

ni perspektive, zato jo je čez čas vrnil, se za leto dni zaposlil v mežiškem rudniku in z malo denarja v žepu kupil kmetijo na Legnu, ki jo je pozneje, da bi laže dogradil hišo, prodal. Leta 1951 se je zaposlil v Tovarni usnja v Slovenj Gradcu, kjer je delal 19 let, nakar se je invalidsko upokojil. Leta 1957 se je poročil z Marijo Herman z znane Hermanove domačije v Radušah. Šestim otrokom, ki so se jima rodili, sta nudila veliko starševske ljubezni in topline, ob tem pa jim z veliko truda in odreknanja ob samo njegovi plači oziroma pozneje pokojnini zagotovila gmotno preskrbo in šolanje. Spodbujala pa sta jih tudi k tudi različnim dejavnostim, kot so glasba, pisanje, likovna umetnost, zbiranje starin in drugo. Hiša na Legenski cesti 57 jim je bila vseskozi in jim je še vedno topel dom, kamor se radi vračajo. Tako otrokom kot vnucom je bil Peter nepozaben učitelj, vodnik in vzornik v delavnosti, poštenosti in osebnosti. Nikoli se ni želel navzven ponašati s svojimi dejanji. Na partizanstvo je imel lepe spomine, čeprav je imel ostro oko tudi za napake in stranpote. Rad je pripovedoval o svojih medvojnih doživljajih, a le v družinskem krogu. Daleč okrog je bil znan kot rezbar lesenih kipcev, veliko svojih izdelkov je razdaljal in bodo še dolgo krasili številne domove. Posvečal se je zbiranju starinskih predmetov in si ustvaril lepo zbirko.

1. avgusta je v krogu svoje ožje in širše družine praznoval 80. rojstni dan, 24. avgusta pa z ženo Marijo 50. obletnico skupnega življenja. Do zadnjega je delal, kolikor je mogel, vseskozi spremljal dogajanja doma in po svetu in bil na tekočem z vsem. Čeprav posebej bolan vsaj zadnja leta ni bil, so se vendar vse bolj kazale posledice težkega življenja v mladih letih, vojne, in naporov po njej. Umril je nenadoma na svojem domu, tudi hitra in učinkovita zdravniška pomoč je bila zaman. Naj mu bo ta zapis skromna oddolžitev za vse, kar je v življenju storil dobrega svojim najbližjim pa tudi svojemu narodu.

Družina se najlepše zahvaljuje zdravniški ekipi pod vodstvom dr. Ervina Pečnika, ki se je zares zelo trudila, da bi mu rešila življenje, gospodom župnikom Petru Leskovarju, Mihaelu Hermanu in Francu Linasiju za pogrebni obred in mašo, govornikoma Alojzu Šeguli in Albertu Konečniku za poslovilne besede, pevskemu zboru Nova in zastavonoši ZB Slovenj Gradec.

Spomin in zahvala

Ivan Sovinc z Razborja
1927–2006

Sedmega oktobra 2007 je minilo leto dni, odkar nas je za vedno zapustil naš dragi mož, oče, dedek in brat Prevolski oče Ivan Sovinc. Hvala vsem, ki se ga spominjate in se ustavite pri njegovem grobu, prinašate cvetje ter prižigate sveče.

Vsi njegovi

Ostalo grenko je spoznanje, to je resnica, niso sanje, da te nazaj nič več ne bo, ker si za vedno vzel slovo. Od nas prežgogaj si odšel, a v naših srcih večno boš živel.

Melhior Mazej

Jožef Šmon z Razborja

★1935

†2007

K večnemu počitku po težki in hudi bolezni je gospodar življenja v nedeljo opoldne, 11. 11. 2007, k sebi poklical Mornovega očeta – Jožeta Šmona z rojstnim priimkom Meh.

Njegova življenjska pot v tej dolini solz se je začela na Brglezovi domačiji na Spodnjem Razborju. Rodil se je 21. 3. 1935 kot drugi rojeni otrok takratne številne Brglezove družine. V isti noči je umrl njegov dedek.

Že v rani mladosti, je spoznal težko in naporno delo na kmetiji, vendar se temu tudi v bodoče ni odrekel.

Svojo življenjsko sopotnico, Mornovo Faniko, si je Jože izbral kar pri bližnjem sosedu in v pomladanskem času leta 1965 sta se poročila. Preselil se je na Mornovo domačijo, da pa je pri hiši ostal isti priimek, je na željo Mornovega očeta prevzel njihov priimek Šmon.

Z ženo Faniko sta prevzela kmetijo, ob trdnem in napornem delu pa sta si gradila svoje družinsko gnezdece, v katerem so se rodili štirje otroci: Darinka, Franja, Marta in Jože.

Bil je dober mož in skrben oče ter trden, gospodaren in napreden kmet, ki ni bil samo kmet, saj je znal opravljati tudi vsa zidarska, mizarska, kolarska in še druga raznovrstna dela. Zato je bil iskan daleč naokoli. Vsakemu je rad pomagal, če je le mogel, pa čeprav mu dela na kmetiji tega velikokrat niso dopuščala.

Časi so minevali, otroci so odrasčali, se začeli odseljevati in si ustvarjati svoje družine. Doma je ostal sin Jože, ki si je tudi ustvaril svojo družino in naj bi bil naslednji gospodar Mornove domačije.

Celotna pot Jožefa Šmona je bila en sam dolg delovni dan, v večini prežet z vlogo trpina in garača, vseskozi prepleten z raznovrstnimi nesrečami in težavami. Za posledicami traktorske nesreče je v mesecu maju leta 1998 umrla Fanika. Šest let kasneje, leta 2004, je v tragični nesreči umrl še Jožefov vnuk Gašper. Sin Jože se je s svojo družino odselil in na kmetiji je nastala praznina. Že nekaj časa je Jožef v sebi čutil bolezen, a ob obilici dela nikoli ni pomislil nase, ko pa je začel iskati zdravniško pomoč, je bilo zanj že prepozno. Na pomoč so mu prihajale hčerke s svojimi družinami, njegova sestra Mojca ter bližnji in daljni sosedje, ko pa se je zahrbtna bolezen tako razširila, da je potreboval stalno nego in pomoč, se je preselil k hčerki Marti k Prevalniku. Večkrat sem se pri njih mimogrede oglašil, pa sem videl, kako so mu lepo stregli.

Še precej načrtov je imel, a se v spletu okoliščin niso izpolnili. V popolni telesni izčrpanosti mu je težka in neizprosna bolezen ustavila srce in njegova življenjska luč je za vedno ugasnila.

Zahvala

Svoji se najlepše zahvaljujejo vsem, ki ste jim v težkih trenutkih stali ob strani. Hvala njegovi sestri Mojci ter bližnjim in daljnim sosedom za iskreno pomoč v času njegove bolezni. Hvala vsem, ki ste Mornovega očeta obiskovali, saj je bil vsakega vesel. Hvala dr. Petru Lazarju in zdravniške-

mu osebju Onkološkega inštituta v Ljubljani, patronažni službi, gospe Andreji Šavc ter zdravniškemu osebju Bolnišnice Slovenj Gradec, še posebej dr. Pečniku.

Hvala gospodu župniku za opravljen pogrebni obred ter pevcem in vsem za izrečena sožalja, za darovano cvetje, sveče in svete maše. Hvala tudi vsem, ki ste Mornovega očeta pospremili na njegovi zadnji poti.

Še posebna zahvala pa velja celotni Prevalnikovi družini, ki je v času težke bolezni Mornovega očeta zanj lepo skrbela, mu lajšala bolečine ga imela rada.

Spomin

26. januarja 2008 mineva leto dni, odkar nas je za vedno zapustila nadvse dobra in skrbna mati

Štefka Škrubej, doma iz Šmartna pri Slovenj Gradcu.

Njene tople besede še vedno zvenijo v naših srcih, zavedamo se pa tudi, da so to le lepi spomini na našo drago mamo, ki je ni več med nami.

Dragi mami!

*Srce je dalo vse, kar je imelo,
nobene bilke zase ni poželo.
Odšla si praznih rok neznano kam,
to ve le Bog ...*

Naše pokojne mame se radi spominjamo v svojih molitvah pri sveti maši, prižgane sveče na grobu so pa dokaz, kako jo še vedno imamo radi in kako jo pogrešamo.

Žalujoci: hčerka Danica, sinova Zlatko in Boris ter vse ostalo sorodstvo, sosedje in prijatelji

Prodajna razstava »Prazniki na Koroškem«

Mirko Tovšak, oec.

Zadruga za razvoj podeželja LAS MDD s sedežem v Radljah ob Dravi je ob iztekajočem se letu 2007 v prostorih Koroškega pokrajinskega muzeja v Slovenj Gradcu pripravila zanimivo razstavo izdelkov, značilnih za praznični december. Zadruga, ki je bila ustanovljena pred kratkim, si je med ostalim zadala nalogo, da bo promovirala rokodelce, ljudi, ki se ukvarjajo z izdelki domače in umetne obrti, predvsem tiste, ki svojo ponudbo gradijo na tradiciji in ekološkem materialu, značilnem za koroško krajino. Tako so letos na razstavi sodelovale mojstrice in mojstri, ki se ukvarjajo s pletilstvom in vezenjem, čebelarji s svojimi proizvodi, zeliščarji, sadjarji, slikarji, pa tudi kmetje, ki ponujajo izdelke, pridelane na ekoloških osnovah.

Ob otvoritvi razstave je spregovoril predsednik zadruga, sicer župan občine Radlje ob Dravi, g. Alan Bukovnik. Povedal je, da je ta razstava organizirana prvič, računajo pa, da bi lahko postala tradicionalna, še posebej če bo že na letošnji dovolj obiskovalcev. V nadaljevanju je spregovorila tudi članica upravnega odbora in svetovalka predsednika zadruga ga. Mirjam Kopše. Obiskovalce je spomnila, da je razstava pripravljena v sklopu programa Leader, ki je sicer eden izmed pomembnih programov v okviru delovanja Evropske skupnosti. Lokalna akcijska skupina je torej že pričela s svojim delom, z začetno analizo stanja pa so ugotovili, da so pri nas na Koroškem prazniki še vedno naša živa dobrina in dragocenost, ki jo je vredno negovati in ohranjati za prihodnje rodove. Ta raz-

Župan občine Podvelka gospod Anton Kovše pri stojnici Anke Juvan in Fanike Jeromel.

stava je torej kritičen, a nujen korak v razvoju – lahko bi rekli neka oblika tržne analize, ki naj pokaže, koliko so ljudje zainteresirani za nakup izdelkov iz domačih logov. Še posebej so bile poučne in lepe misli, ki jih je ga. Kopšetova izrekla na koncu: »Če ne bomo znali ceniti, da smo, kar smo, in živeti s svojo kulturo, bomo mi sami in naši bližnji lačno hlastali po potrošniških kupih okrasja in hrane za slehernika ne tem planetu. Prekomerno se bodo polnili vozički, kopičil holesterol, napeljanih bo sto in sto električnih lučk, a v srcu bomo še vedno lačni in hrepenenje bo ostalo nepotešeno. Manj je več, če je dano iz srca. In temu cilju, da bi spoznali te vrednote, je namenjena tudi ta razstava.«

Na razstavi smo srečali tudi nekatere pomembne osebnosti, ki se zavedajo pomena ohranjanja naše naravne in kulturne dediščine; med drugimi sta otvoritvi prisostvovala župan Mestne občine Slovenj Gradec g. Matjaž Zanoškar in župan občine Podvelka g. Anton Kovše, bili pa so prisotni tudi predstavniki Koroške kmetijsko-gozdarske zadruga, kmetijsko svetovalne službe in Deželne banke Slovenije.

Žal je bila razstava odprta samo en dan, kar ocenjujemo za pomanjkljivost pri organizaciji te prireditve, saj bi bilo ob večji obveščeniosti in daljšem času odprtja število obiskovalcev nedvomno večje. Morda pa bo prihodnje leto, ko bodo razstavo ponovno pripravljali, ta pomanjkljivost odpravljena.

Alan Bukovnik, predsednik zadruga za razvoj podeželja, pozdravlja obiskovalce.

Čudovito pripravljene adventni venčki na razstavi.

Bogata ponudba ekološko pridelanih napitkov s kmetije Leder.

Stanko Hovnik

V prednovoletnem času je steklarski mojster Matjaž Gostečnik javnosti predstavil svoja dela »Pogledi« iz cikla Polifemovo oko, po zasnovi in oblikovanju akademskega slikarja Klavdija Tutte, magistra likovnih umetnosti, v prostorih na Glavnem trgu v Slovenj Gradcu. O razstavi je spregovorila mag. Simona Javornik.

Ustvarjalno pot Matjaža Gostečnika zaznamuje izjemna angažiranost; v obsežnem opusu steklenih izdelkov avtorjev temperament ter njegova ustvarjalna energija vodita od začetih do uporabnih predmetov.

Predstavljeni ciklus se deli na več sklopov: v prvem se Matjaž predstavlja s ciklom krožnikov, nadalje s steklenimi skulpturami, s ciklom protokolarnih daril in izdelkov ter darilnega programa ter ne nazadnje z največjim projektom večne solar-

ne lučke. V delih, ki so nastala v skupnem projektu z mentorji (Polifemovo oko in serija novejših krožnikov), je avtor večplastno strukturo likovno obogatil z igrivim dogajanjem prepoznavnih metaforičnih risb ali slik svojega mentorja, s specifično zoomorfno, mitološko in religiozno vsebino, s čimer je vdihnil sicer mrtvi materiji nove kvalitete in predvsem novo življenje. V dose- danjem ustvarjanju veljajo te likovne rešitve tudi za najbolj prečiščene in najbolj virtuozno domišljene.

Nekonvencionalnost avtorjevih steklenih struktur, igro nešteti možnosti, prepoznavnost in osebno avtorsko poetiko je v izdelkih prepoznala tudi strokovna komisija Obrtne zbornice Slovenije, ki je Matjažu Gostečniku dodelila več certifikatov za izdelke domače in umetne obrti tudi na republiški ravni.

Spregovoril je še avtor sam

Matjaž Gostečnik levo, v sredini mag. Simona Javornik, desno Matjaž Zanoškar, župan MO Slovenj Gradec

in se med drugim zahvalil za tako veliko udeležbo, župan Mestne občine Slovenj Gradec Matjaž Zanoškar pa mu je za umetniške izdelke in za bogato in lepo razstavo čestital.

V kulturnem programu je nastopal duet kitar, in sicer sta zabrenkali Zala Javornik in Mojca Verčnik.

Razstavljeni dela

Dosedanji opus Petra Petroviča

Stanko Hovnik

V Knjižnici Ksaverja Meška Slovenj Gradec je bila 13. decembra 2007 predstavitev knjige Petra Petroviča *Navadne stvari*, ki je izšla pri Založbi Cerdonis. Z avtorjem se je o njegovem ustvarjanju pogovarjal Blaž Prapotnik.

Peter Petrovič je bil rojen leta 1944 v ZR Nemčiji, v Mestu Blaubeuren, po končani drugi svetovni vojni pa se je s starši in sestro vrnil na njihov rodni Ptuj. Osnovno šolo je obiskoval na Ptuj, srednjo tehnično šolo v Mariboru, nato pa Fakulteto za strojništvo v Ljubljani. Od leta 1968 živi v Slovenj Gradcu, je poročen in je oče treh otrok.

V Slovenj Gradcu se je hitro vključil v kulturniške kroge – najprej le organizacijsko. Vedno bolj je čutil in vedel, da ob strokovnih in družbenih

normah ter okvirjih potrebuje izhod v širini, mehko, človečnosti. Že zgodaj je segel po svinčniku in čopiču. Tako je svoj talent brusil v krogih Društva šaleških likovnikov in postal dober akvarelist, kasneje pa se je lotil še drugih tehnik slikanja in danes ustvarja tudi z akrili. S svojimi deli je sodeloval na številnih razstavah v Sloveniji in tujini.

Piše pesmi in prozo. Že leta 1981 je v samozaložbi za ožji krog znancev in prijateljev izdal zbirko pesmi z naslovom *Žarki včerajšnjega sonca*, nato ga leta 1987 najdemo v družbi pesnikov s ciklom pesmi v literarni reviji *Iskanja*. Tudi v *Odsevanjih*, koroški reviji za leposlovje in kulturo, je stalen gost, s prispevki je sodeloval v velenjski literarni reviji *Hotenja* in v podobni reviji v Šentjurju.

Leta 2000 je pri založbi Vorranc izšla Petrovičeva zbirka zgodba z naslovom *Potovanje senc*. To je njegov literarni prvenec, s katerim se predstavlja kot vsestranski ustvarjalec, tenkočuten opazovalec pros-

tora in časa ter opazovalec notranjih odzivov na vsakdanje dogodke, predstave in pričevanja. Roman *Lisičina* je izšel leta 2005 pri Založbi Cerdonis v Slovenj Gradcu.

Peter Petrovič podpisuje prve izvode svoje nove knjige *Navadne stvari*.

Konjeniško društvo Mislinjske doline organiziralo 8. blagoslov konj

Milena Tretjak

Konjerejsko društvo Mislinjske doline s sedežem v Slovenj Gradcu je postalo samostojno leta 1996. Člani društva, katerih je petinštirideset, so razpršeni po vsej Koroški in so najaktivnejši na področju Mislinjske doline. Čeprav društvo združuje predvsem rejce in ljubitelje konj, ki vzgajajo svoje živali za rekreacijsko jahanje in vožnje z vpregami, pa je vzreja žrebet glavna nit društva. V ta namen se člani zavzemajo za plemenske žrebce, še posebej za haflinško pasmo, tak žrebec pa je na Koroškem samo še eden; popularizacija te pasme pri nas vidno pada.

Glavni namen druženja rejcev je predvsem v vzpodbujanju rejjske tradicije, vzgoje in uporabe konj, v izobraževanju in izmenjavi rejjskih izkušenj, zastopanje konj v javnosti in sodelovanje na raznih prireditvah. Predvsem gre za so-

delovanje na pustnih karnevalih in občinskih praznikih, za prevoze mladoporočencev, zlatoporočencev ter novomašnikov. Čeravno društvo skozi celotno leto aktivno deluje, pa se še posebej na Štefanovo ponaša z dobro organiziranim blagoslovom konj in konjenikov; letos je bil že osmi zapovrstjo. Blagoslov več kot petdesetih konj je opravil župnik Tine Tajnik. Kljub mrzlemu dnevu se je blagoslova pred cerkvijo svetega Urha v Dov-

Najmlajši na najmanjšem

zah pri Mislinji udeležilo veliko ljubiteljev konj.

Koroški pisatelj Lovro Kuhar – Prežihov Voranc je nekoč zapisal: »To, kar človek doživlja v mladih letih, kar se kali skozi otroško dušo, to ostane odločilno pri odraslem, iz tega rastejo nagibi, dejanja ...« Potemtakem si člani društva z malo čudežne po-

moči sv. Štefana resnično želimo vzpodbuditi mlade k vzreji konj in nadaljevati tradicijo blagoslova.

Blagoslov konj in konjenikov se prvič omenja v rokopisu že v 10. stoletju. Konjerejsko društvo Mislinjske doline se ponaša s tradicionalnim osmim blagoslovom konj in konjenikov, ki je bil pred

Milena Tretjak je pri organizaciji prireditve pomagal oče

Žegnal je župnik Tine Tajnik, g. Tretjak pa je konjem ponudil kruh.

Zadnji so izpred cerkve sv. Urha v Dovžah odjezdili člani Cross Country kluba Legen.

